

Riksdagens protokoll

2013/14:69

Tisdagen den 18 februari

Kl. 13.00 – 15.56
18.00 – 19.32

Protokoll
2013/14:69

1 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 20 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Maria Larsson (KD), statsrådet Stefan Attefall (KD), statsrådet Hillevi Engström (M), statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M) och statsrådet Maria Arnholm (FP).

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2013/14:288

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:288 Ren miljö
av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 25 mars 2014. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 14 februari 2014

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

3 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2013/14:84 till finansutskottet

2013/14:86 till civilutskottet

Framställning

2013/14:RB1 till finansutskottet

Motioner
2013/14:So10–So12 till socialutskottet
2013/14:Ju11 och Ju12 till justitieutskottet
2013/14:U8 till utrikesutskottet

EU-dokument

KOM(2014) 4 och KOM(2014) 5 till miljö- och jordbruksutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 9 april*.
KOM(2014) 66 till finansutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 april*.

4 § Ärenden för förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU27
Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden 2013/14:MJU14 och MJU12
Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:Ubu9

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2013/14:250 om färre djurtransporter

Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jens Holm har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att djurtransporterna ska bli kortare och färre, om jag avser att ta initiativ på EU-nivå för att djurens välfärd ska kunna överordnas den inre marknadens krav på fri rörlighet, till exempel att Sverige ska kunna förhindra export av djur från Sverige som sker på ett sätt som strider mot svensk lag, och om jag avser att vidta åtgärder för att förhindra att slaktdjur transporteras under beteckningen livdjur och därmed längre tid än åtta timmar.

Låt mig allra först säga att jag helt och fullt delar Jens Holms mål att djurtransporterna ska bli kortare och färre och att djurens välfärd ska tillmätas en mycket större tyngd inom EU.

Djurtransporter är reglerade i en EU-gemensam förordning som slår fast detaljerade bestämmelser beträffande till exempel transporttider, viloperioder och utrymmen för djuren under transport.

Under hela min tid som ansvarig minister för frågor om djurskydd har jag arbetat för att förhandla om dessa regler så att de får en mer djurskyddsvänlig utformning. Framför allt har jag fört fram krav på att regelverket ska spegla aktuell vetenskap om djurskydd vid transport, att utrymmena för djuren ska ses över och att transporttiderna ska förkortas. För slaktdjur har regeringen krävt en maxtransporttid om åtta timmar.

Jag är naturligtvis lika ledsn som Jens Holm för att den svenska synen inte har fått större genomslag inom EU. Men jag kan försäkra att jag inte ger upp, utan att jag kommer att fortsätta att arbeta i riktning mot de nämnda målen.

I Sverige har vi utnyttjat möjligheten att ha strängare regler för djurtransporter än EU-regelverket, och här har vi redan en maxtransporttid på åtta timmar för slaktdjur. Möjligheten att ha strängare djurskyddsregler är dock begränsad. Enligt EU:s transportförordning är möjligheten till strängare regler begränsad till transporter inom vårt eget territorium och till sjötransporter från vårt territorium. Det går därför inte att förhindra att djur förs ut ur vårt land och därigenom riskerar att transporteras avsevärt längre tider än vad som är möjligt här hemma.

I Sverige har vi en god djurhälsa och ett gott djurskydd, och våra produkter är således producerade med en omsorg om djuren. Jag vill därför gärna att vi ska exportera våra svenska produkter. Här har dock företagen ett ansvar att fylla, till exempel genom branschöverenskommelser, för att se till att exportera just produkter från djur, såsom kött och ägg, i stället för att exportera levande djur.

När det gäller frågan om transporter av djur som betecknas som livdjur men som i själva verket ska transporteras till slakt är detta ett sätt att kringgå regelverket. Det urholkar djurskyddet och undergräver konsumenternas förtroende för vårt goda, svenska djurskydd. Tyvärr ser jag inte att det finns några enkla eller tydliga möjligheter att komma åt förfarandet genom ändringar i våra nationella regler. Så länge djurtransportören följer kraven på vilotider är förfarandet svårt att förhindra. Jordbruksverket har tidigare fört samtal med branschen om problemet. Jag utgår ifrån att verket intensifierar sina kontakter med branschen för att finna metoder att komma till rätta med problemet och för att finna positiva incitament för att följa våra strängare djurskyddsregler på det sätt som är avsett.

Det egentliga problemet är att slakterierna i norra Sverige är för få. Genom satsningen Sverige – det nya matlandet och genom borttagande av kontrollavgiften har regeringen förenklat etablering av nya slakterier.

Anf. 2 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka landsbygdsministern för svaret på min interpellation om färre djurtransporter. Skälet till att jag har skrivit interpellationen är att vi ser att tusentals grisar kommer att exporteras till Tyskland för slakt under de närmaste veckorna. Detta är grisar som skulle kunna slaktas här i Sverige, men man tjänar tydligen mer på att skicka dem till ett slakteri i Tyskland. Det finns också svenska slakterier som inte vill ta emot grisarna. Därför kommer alltså tusentals grisar att exporteras till Tyskland.

Det handlar inte bara om grisar som exporteras för slakt, utan det handlar också om djur som skickas till andra länder för intensivuppfödning. I helgen kunde vi läsa en artikel i Dagens Nyheter där man konstaterar att tusentals smågrisar skickas från Sverige med en lång djurtransport till Polen för intensivuppfödning. Sedan slaktas de där, och så kan köttet importeras tillbaka hit till Sverige.

Vi ska komma ihåg att förutom att detta innebär ganska förödande konsekvenser för svensk uppfödning och svensk slakteriverksamhet innebär djurtransporterna i sig ett stort ingrepp när det gäller grisarnas hälsa och välmående. Jag har själv bevittnat djurtransporter och sett hur grisar har kommit fram halvt ledbrutna, bokstavligt talat. De har haft stora blåmärken, bitsår, rivsår och så vidare. Grisarna stressas enormt under transporterna. Om transporterna är längre blir upplevelsen ännu värre för grisarna. Om de dessutom ska transporteras till havs, som fallet är när de skickas till Polen och Tyskland, kommer de med största sannolikhet att kräkas och må dåligt om det är sjögång.

Jag instämmer med landsbygdsministern: Det är viktigt att vi minimerar antalet djurtransporter och att vi gör dem så korta som möjligt. Men då, Eskil Erlandsson, handlar det om att ta strid – att ta strid för djuren. Det jag tar upp i min interpellation är ett konkret förslag: Du skulle kunna hänvisa till EU:s fördrag, artikel 36, där det står att man med hänvisning till djurens hälsa kan införa restriktioner och förbud mot transporter om djuren kan fara illa.

Jag har en konkret fråga till dig, Eskil Erlandsson: Har du över huvud taget försökt att göra detta? Har du hänvisat till EU:s fördrag? Det är ett faktum att vi kan göra det och att vi kan ha begränsningar för djurtransporter. Den största delen av de djurtransporter som går till Polen eller Tyskland sker på svensk mark. Vi kan hänvisa till djurhälsan och säga: Vi sätter stopp för detta eftersom djuren kommer att lida oproportionerligt mycket! Jag skulle vilja veta om du har gjort det.

Eskil Erlandsson har tillsammans med Jordbruksverket bjudit in branschföreträdare till ett möte – som jag har förstått ska vara i morgon – för att titta särskilt på grisuppfödningen i Sverige och vad ni kan göra åt det. Med anledning av det vill jag veta om djurräts- och djurrätsorganisationer också har bjudits in till mötet.

Till sist vill jag bara nämna att hela syftet med din satsning Matlandet Sverige väl var att vi skulle få mer lokal produktion här i Sverige. Vi skulle förhindra sådana här saker som att djur exporteras till andra länder. Det skulle jag också vilja ha svar på.

Anf. 3 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! När det gäller frågan om djurtransporter på EU-nivå beslutade Europaparlamentet den 12 december 2012 att ställa sig bakom förslaget att det ska vara max åtta timmar långa djurtransporter i EU. Innan detta skedde fanns det ett medborgarinitiativ som samlade 1,1 miljoner röster från EU:s befolkning. Det var 1,1 miljoner namnunderskrifter för det här initiativet som hette 8 Hours, och det handlade om att djurtransporter i EU ska vara max åtta timmar långa, vilket är ett ganska rimligt krav med tanke på lidandet för djuren när det är riktigt långa transporter.

Tyvärr har det här inte lett någonvart, trots att Europaparlamentet stod bakom det. Jag skulle önska att regeringen var mer drivande i de här frågorna. Dels handlar det om djurskydd, som är en viktig fråga för Sverige, dels handlar det om miljön. Det blir märkligt att man föder upp djuren i ett land och sedan fraktar dem under svårt lidande till ett annat land långt borta för att slakta dem och till och med i vissa fall sedan åka tillbaka och sälja köttet i ursprungslandet och i en massa andra länder.

Det känns som ett väldigt slöseri. Det handlar om onödiga koldioxidutsläpp i en tid när vi måste begränsa dem, och framför allt handlar det om onödigt lidande för djuren. Även om det finns vilotider för djuren kan de inte kompensera de här långa resorna.

Det är inte heller så att djuren har ideala förhållanden under resorna, utan de bits för att de är så nära varandra, de ramlar över varandra, de kläms och de skadas och till och med dör under transporter. Tyvärr är många transporter mycket längre än åtta timmar, och kontrollen är alldeles för dålig på det här området.

Jag tror att det är viktigt att sända med i den här debatten att det för det första handlar om att få ett regelverk – och där tycker jag att åtta timmar skulle kunna vara en bra gräns att sätta för djurtransporter – och för det andra att kontrollerna måste bli mycket bättre. Vad tjänar det till att ha regler om man konsekvent bryter mot dem? Helst ska det vara enhetliga regler med ett utbyggt kontrollsystem i alla länder.

Jag tror inte att näringen skulle förlora så mycket ekonomiskt på det här. Det är många djur som blir skadade och dödade under färden, och det innebär knappast någon kvalitet i produktionen. Det borde rimligtvis bli ett allt starkare försäljningsargument om man konkurrerar med kvalitet i sin hantering ända från uppfödning till slakt och sedan vidare till försäljning. Det är redan många som tänker på miljön när de handlar, och det kommer alltmer att man även tänker på djurhälsan.

Jag önskar att man kunde göra någonting på det här området. Det känns konstigt att även svenska djur fraktas på det här sättet. Inte ens i vårt eget land har man lyckats hålla undan det här, trots att vi har skärpta regler jämfört med många andra länder. Ändå kan man, som nämndes av Jens Holm, frakta svenska grisar till Tyskland för slakt, och transporttiderna överskrider åtta timmar. Vårt eget regelverk här i Sverige blir tandlöst när man kan bryta mot det på det här sättet. Därför hoppas jag att kampen kan intensifieras och att jordbruksministern ytterligare driver den här frågan. Jag tror att vi kan få med oss andra också.

Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Låt mig återigen konstatera att regeringen arbetar kontinuerligt för att skärpa EU:s lagstiftning för att öka skyddet av djur till exempel under transport. Senast det här var föremål för förhandling på riktigt var under senhösten 2012. Då arbetade regeringen från svensk sida med att vi skulle få till stånd bindande ändringar av EU:s djurtransportförordning i syfte att främja skyddet av djur som förflyttas inom Europeiska unionen.

Det är bara att konstatera att en överväldigande majoritet av de andra som också är medlemmar av Europeiska unionen emotsatte sig det initiativ som vi stod bakom. Det var ett initiativ som ursprungligen kom från Europaparlamentet men vars resolution faktiskt inte var så distinkt som initiativet var – det är också att märka. Till och med parlamentet drog så att säga ned på sin nivå på yrkande gentemot vad rådet skulle besluta om.

Jag tror att vi är överens i de här frågorna. Låt oss nu gemensamt försöka göra någonting. Jag kan lova både Hillevi Larsson och Jens Holm att det varken är populärt eller lätt tala om de här sakerna i Europeiska gemenskapen, därför att intresset från väldigt många andra, och det in-

kluderar parlamentets partigrupper, inte är särskilt stort. Men låt oss för den skull inte ge upp kampen på något enda sätt och vis.

Jens Holm frågade om Sverige kan göra något ensidigt i det här avseendet. Det finns en möjlighet, men då måste vi samtidigt konstatera att den möjligheten inte får tillgripas om den står i motsats till den proportionalitet som man måste använda om man tillgriper det som Jens Holm föreskriver. Vår bedömning är att detta skulle betraktas som att det inte står i proportionalitet mot vad vi ämnar föreslå och besluta i ett sådant fall. Det skulle dessutom kunna tyckas som att vi vidtar en godtycklig diskriminering, och det får vi heller inte göra enligt de fördrag som gäller i den europeiska gemenskapen.

När det gäller de andra direkta frågorna som har riktats till mig angående vilka som är inbjudna har vi valt att inte bjuda in djurskydds- och djurrätsorganisationerna till morgondagens möte. Min avsikt med visionen om Matlandet Sverige är att vi ska producera mer mat i Sverige, bland annat beroende på att vi har förutsättningar för det – vi har duktiga bönder. Därtill har vi en stor import av mat som vi skulle kunna ersätta med mat som produceras i vårt land. Det skulle dessutom ge oss en mängd arbetstillfällen.

Anf. 5 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag börjar med det sista som Eskil Erlandsson sade, om Matlandet Sverige. Både regeringen och Vänsterpartiet vill att vi ska producera mer livsmedel här i Sverige. Men frågan är, Eskil Erlandsson, hur vi gör det. Matlandet Sverige har ju tuffat på nu i ganska många år, och vi ser att antalet anställda inom livsmedelsproduktionen blir mindre. Det är tusentals färre som arbetar där nu än 2006 då regeringen började med satsningen.

Vi ser nu att djur flyttas utomlands för både uppfödning och slakt i stället för att vara kvar här i Sverige, trots att vi har regeringens satsning Matlandet Sverige.

Just för att vi är så besvikna på den här satsningen men för att vi vill understryka vikten av att satsa på lokalproducerad mat har vi i Vänsterpartiet tagit fram en satsning om det hållbara matlandet Sverige. Den handlar om att vi ska ha just en hållbar livsmedelsproduktion. Maten ska vara lokalt producerad, och produktionen ska inte flytta ut till andra länder så som sker nu.

Sedan skulle jag vilja fråga Eskil Erlandsson en sak. Jag har själv suttit i EU-parlamentet och jobbat ganska mycket både med slaktförordningen, som nu gäller, och med förändringar av det gällande EU-fördraget. I artikel 36 i EU-fördraget står att ett medlemsland kan införa restriktioner mot transporter av varor – och djur är i det här fallet varor – om det görs utifrån att man vill skydda människors och djurs hälsa. Om begränsning av djurtransporter inte handlar om att skydda djurs hälsa, ja då vet jag inte riktigt vad djurs hälsa är.

Jag kan förvisso ge Eskil Erlandsson rätt när han säger att det inte är lätt att ta de här striderna på EU-nivå. Principen om fri rörlighet mellan EU:s medlemsländer är lite av en helig ko. En rak fråga till Eskil Erlandsson är: Har du ens försökt? Har du försökt att förhindra att svenska grisar transporteras till andra länder för intensivuppfödning och slakt på ett sätt som strider mot våra svenska bestämmelser? Vi har en bestäm-

melse i Sverige som säger att en djurtransport inte får vara längre än åtta timmar. De här transportererna blir betydligt mycket längre än åtta timmar. De kan bli så långa som 24 timmar. Det står väl helt i strid med djurhållsan, eller gör det inte det?

Jag skulle vilja ta upp en annan fråga som jag ställde i min interpellation. Det gäller det faktum att det i Sverige finns transportörer och uppfödare som märker sina djur som livdjur, alltså djur som inte ska slaktas, och då får de transporteras under längre tid. Men i stället körs de till slakterier. Man kringgår alltså åttatimmarsgränsen genom att ha en annan beteckning på djuren. Man kallar dem livdjur, inte slaktdjur.

Min fråga till dig, Eskil Erlandsson, är vad du tänker göra för att komma till rätta med det oskicket. Du tillstår att det är ett problem, men jag ser inga konkreta förslag på att du ska agera. Om vi ser att den svenska djurskyddslagen kränks, att slaktdjur transporteras under längre tid än åtta timmar, då, Eskil Erlandsson, måste vi politiker agera. Jag vill återigen fråga: Vad tänker du göra för att komma till rätta med oskicket?

Sist men inte minst vill jag, beträffande det viktiga möte du ska ha om krisen inom svensk grisindustri, säga att jag verkligen tycker att djurrätts- och djurskyddsorganisationerna skulle ha varit med på det mötet. De har mycket viktigt att tillföra.

Anf. 6 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det är viktigt att vi sopar rent framför egen dörr och förstärker kontrollen i vårt eget land. Det är kanske svårt att komma till rätta med att regelverket utnyttjas, till exempel att svenska grisar fraktas till Tyskland, men på något sätt borde vi agera mot det. Man kringgår ju det svenska regelverket.

Frågan om livdjur känns som rent fusk. Om djuren ska till slakt är de slaktdjur, inte livdjur. Där skulle vi kunna göra en hel del på hemmaplan, vilket jag tror skulle öka vår trovärdighet också när vi driver frågorna på EU-nivå. Det allra viktigaste är att få till stånd rimliga regler på EU-nivå. Det här blir en form av social dumpning eftersom det handlar om att konkurrera med sämre villkor. Ytterst handlar det förstas om att kunna göra snabba pengar medan djurens lidande, och även miljöhänsyn, kommer i andra hand.

Den här frågan handlar också om att främja seriös verksamhet där det finns ett djurskydds- och miljötänkande. Trots det missbruk som finns även i Sverige tror jag att ett sådant regelverk till stor del vore positivt för den svenska näringen. Vi skulle kunna konkurrera på ett bra sätt med nya regler. Vi har redan en åttatimmarsgräns i Sverige, så det missgynnar inte oss om vi även får det på EU-nivå.

Europaparlamentet har vacklat i frågan, men det finns ett tryck. För inte alltför länge sedan fattade Europaparlamentet beslut om att stå bakom max åtta timmars transport. Jag tror därför inte att frågan är död. Ju mer vi ser av miljöproblemen, ju mer vi ser av djurens lidande, desto större tryck får vi i den här frågan. Jag hoppas därför att ministern driver frågan.

Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Om det är Jens Holms avsikt att Sverige ensamt ska införa någon typ av utförsel- eller exportstopp vill jag säga att det är min och regeringens bedömning, vilket jag försökte klargöra i mitt förra inlägg, att det inte är förenligt med den EU-rätt inom och under vilken vi jobbar. Det beror bland annat på att sådana åtgärder måste uppfylla kraven på proportionalitet och får inte utgöra något slags godtycklig diskriminering av produkter eller varor som kan begränsa den fria handel som vi har, och ska ha, inom Europeiska unionen.

Därtill skulle jag vilja säga att vi inom ramen för Matlandet Sverige har vidtagit en rad åtgärder som haft och har till syfte att gynna den svenska produktionen. Vi vill producera mer mat i vårt land. Vi har goda förutsättningar för det. Bland annat har vi tagit bort kontrollavgifterna för besiktning av nya slakterier, vilket medfört att vi fått – om minnet inte sviker mig – ett drygt trettiotal nya slakterier i vårt land. Det gynnar djurvälferden, och det gynnar den byn och den gården där dessa etableringar skett. Vi har tagit bort större delen av den besiktningsskostnad som tidigare fanns vid slakterierna. Den är i dag på en helt annan nivå än för några år sedan när Jens Holms parti deltog i styret av landet. Det har gynnat dels slakteribranschen, dels indirekt de svenska producenterna.

Vad beträffar den direkta frågeställningen skulle jag vilja säga att det för den djurhållare som väljer att dela upp färden till slakteriet i flera transporter finns sådana möjligheter, men det förutsätter att djuren lastas av och får vila i minst två dygn innan nästa transport sker. Jag vill påstå att intresset för att på det sättet dela upp transporter av naturliga skäl är förhållandevis litet, om det ens existerar. Det beror på att man måste ha en byggnad där djuren kan lastas av och vila. Den byggnaden ska användas också under den tid då den inte innehåller de grisar som transporteras, och det kostar pengar. Sedan ska transporten fortsätta, lastning ske och så vidare. Jag är alldeles övertygad om att den stora majoriteten inte ens funderar på detta beroende på att det inte finns några vinster att hämta om man gör på det sättet.

Dessutom bryter man mot de lagar som finns om man inte följer reglerna. Då finns det, vilket jag förmodar att Jens Holm väl känner till, sanktionsmöjligheter i den lagstiftning vi har, och jag förutsätter att detta kontrolleras i samband med mottagningen på våra slakterier. Vi har statligt anställda veterinärer vid mottagningen på slakterierna, och de har bland annat att se till att transporter sker på sådant sätt som de ska.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Fru talman! När det gäller fusket i Sverige med åttatimmarsgränsen skulle jag önska att landsbygdsministern tog lite seriösare på de uppgifter som kommit åtminstone mig till del och som jag läst om i tidningar. Det finns vissa transportörer och uppfödare som verkar fuska mer eller mindre rutinmässigt. Minimikravet vore väl då att landsbygdsministern här och nu markerade att det är ett oskick som definitivt inte får förekomma och snarast möjligt kontaktade ansvarig myndighet och såg till att de går till botten med problemet.

Jag hoppas verkligen också att den absoluta merparten av uppfödarna och transportörerna vill följa svensk lag. Men vi ska inte låta vissa personer tänja på lagparagraferna och kringgå lagen.

Vad gäller Matlandet Sverige tycker jag att det i svaret var rätt mycket tal om era avsikter, landsbygdsministern. Ja, ni har för avsikt att göra en massa saker. Men vi ser här och nu vad som sker: Svenska djur skickas i väg till slakt och intensivuppfödning i andra länder. Det om något måste väl vara ett underbetyg på de här satsningarna.

Vi i Vänsterpartiet vill satsa mer på hållbar mat. Vi vill också satsa mer på vegetarisk mat. Vi vill att långa transporter inte ska gynnas; där ska det finnas en avgift. På så sätt kan man gynna det lokalproducerade och närproducerade.

Vi vill också agera gentemot EU. När vi som i det här fallet ser att djurens rättigheter kränks, att djur transporteras längre än vad våra svenska bestämmelser tillåter, då säger vi att det får vara nog. Då ska man ta upp saken med EU och säga att vi vill införa restriktioner. Inga djur ska transporteras längre än vad våra bestämmelser tillåter. Jag önskar, Eskil Erlandsson, att du också kunde vara pådrivande i den frågan.

Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för interpellationen och debatten. Det är angelägna frågor vi diskuterar. Jag är fullkomligt övertygad om att deltagarna i den här debatten och alla andra är överens om att djur ska ha det bra, också under transport till slakt. Det är skälet till att vi har infört de bestämmelser som vi har i vårt land. Det är också skälet till att jag med regeringen bakom mig driver den här frågan i Europeiska unionen i syfte att få ”svenska” regler även i andra delar av unionen.

Tyvär tvingas jag emellertid konstatera att såväl andra länders regeringar som Europaparlamentet inte ställer upp när det gäller. Vi står ensamma i de här frågorna. Jag kommer inte att ge upp min kamp i det här avseendet, tro inte det! Men jag vill med det här anförandet bevisa att det stöd vi har för den svenska linjen i övriga delar av Europa är mycket begränsat.

Vad beträffar Matlandet Sverige vill jag poängtera att vi redan har genomfört borttagandet av kontrollavgiften för godkännande av nya slakterier, en avgift som fanns under mycket lång tid och som förhindrade etableringen av de slakterier som vi har i dag, vilka i sin tur minimerar transportbehovet för många djur och ger arbetstillfällen på den plats där det sker en etablering. Därtill har vi sänkt avgiften vid besiktningen före slakt. Också detta gynnar såväl slakteribranschen som indirekt den svenska produktionen. Detta är åtgärder som är vidtagna, och vi har för avsikt att låta dem fortsätta gälla, vilket jag för övrigt har noterat att inte alla partier tycker bör vara fallet i framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2013/14:251 om levande landsbygd

Anf. 10 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Raimo Pärssinen har frågat mig vad regeringen avser att göra för att vända den negativa utvecklingen för landsbygden och därmed också för Hofors kommun.

Att skapa förutsättningar för att kunna bo och verka på landsbygden för den som vill är viktiga frågor som regeringen arbetar med på många olika sätt. Samtidigt är urbanisering en global trend, och de strukturomvandlingar som vi ser i näringslivet är desamma som i andra länder med liknande förutsättningar som våra. Det förminskar inte de problem vi ställs inför, men det sätter dem i ett större sammanhang.

Raimo Pärssinen tar särskilt upp Hofors. Undersökningar som Svenskt Näringslivs rangordning av näringslivsklimatet i Sveriges kommuner, SKL:s så kallade insiktsundersökning och tidskriften Fokus kommunrankning visar att Hofors står inför stora utmaningar, bland annat när det kommer till näringslivsklimatet i kommunen. När det kommer till hur näringslivsklimatet skiljer sig mellan olika kommuner är det min övertygelse att det viktigaste arbetet för att påverka det görs just i kommunen. I Hofors är det Raimo Pärssinens eget parti, Socialdemokraterna, som har nästan hälften av mandatet och leder arbetet i kommunen.

Regeringen har ett stort ansvar för att bidra till att skapa de förutsättningar som behövs för att kunna bo och verka på landsbygden och möjliggöra för näringslivsutveckling och tillväxt i hela Sverige. Skatter och infrastruktur är centrala frågor i det här sammanhanget. Även om det inte är mitt sakområde vill jag nämna att regeringen har genomfört flera skatteåtgärder för att stimulera ett ökat företagande. Bland dessa finns sänkt bolagsskatt, sänkta egenavgifter och förmånligare 3:12-regler. Utöver detta har vi genomfört sänkningar av socialavgifterna. Jag vill också nämna jobbskatteavdragen, som har gett människor mer kvar i plånboken. Dessutom arbetar regeringen kontinuerligt med att förenkla och minska regelbördan för företag, något som främst gynnar små företag och som gör det enklare att starta och driva företag. Inom infrastruktur görs stora investeringar för både elektronisk och fysisk infrastruktur.

Om man ser till de årligen återkommande befolkningsminskningarna på landsbygden som Raimo Pärssinen refererar till är det faktiskt inte riktigt korrekt. Jag tycker att det är viktigt att vi är noggranna med fakta. Befolkningen på landsbygden har inte minskat särskilt mycket i faktiskt antal personer. Däremot ökar befolkningen i storstäderna. Människor som flyttar till Sverige dras till storstadsregionerna, och vi ser också att unga människor flyttar till större städer i högre utsträckning utan att sedan återvända till landsbygden. Det gör att vi har en åldrande befolkning på landsbygden, vilket skapar problem både nu och på längre sikt.

Den strukturomvandling som pågått ända sedan mitten av förra seklet har gjort att behovet av arbetskraft inom exempelvis jordbruket har minskat och att arbetstillfällena har försvunnit. På mitt område är ett av de viktiga verktygen visionen om Sverige – det nya matlandet. Det är en strategi för att skapa jobb och sysselsättning men också för att synliggöra den potential som finns för företagande på landsbygden. Sedan 2008 har antalet sysselsatta ökat med 9 000 inom de näringsgrenar som omfattas

av visionen. Det tycker jag känns väldigt bra, och jag hoppas att få fortsätta det arbetet framöver.

Förmågan att attrahera, behålla och utveckla kompetenser, företag och kapital är avgörande för att regioner och kommuner ska bli utvecklingskraftiga. Inom initiativet Attraktionskraft Sverige arbetar regeringen med insatser som lyfter och främjar förutsättningar för att skapa attraktiva platser. Det arbetet kommer att tas om hand i en nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft 2014–2020, som regeringen arbetar med och som blir klar före sommaren. Inom mitt ansvarsområde vill jag lyfta fram landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020, som kommer att omfatta 32,4 miljarder kronor. Lägg till det regionalfondsprogrammen, som också bidrar till hållbar tillväxt i alla regioner.

Regeringen arbetar alltså nationellt för att stimulera tillväxt och företagande i hela landet, men som jag påpekade tidigare görs det kanske allra mest betydelsefulla arbetet på regional och kommunal nivå.

Anf. 11 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag tackar landsbygdsministern för svaret. Att jag skrev den här interpellationen beror på att man är orolig i min gamla hemkommun Hofors över vad som sker där, eftersom den offentliga servicen minskas kraftigt.

Detta är någonting som verkligen berör. Hofors är egentligen inte någon glesbygdskommun. Det ligger ganska centralt. Ändå händer det saker som inte är bra för dem som bor där, för dem som har företag där och för dem som kommer dit.

Nu har jag fått svar från landsbygdsminister Erlandsson. Jag blir lite förvånad när jag läser svaret. Han hänvisar till skatter, även om det inte är Erlandssons sakområde, och att Centerpartiet och regeringen har sänkt bolagsskatten och egenavgifterna. Det har man väl även gjort på andra ställen i Sverige.

Förmånligare 3:12-regler är det fler vid Stureplan som gillar än i Hofors. Jag förstår inte den kopplingen. Det handlar om hur man ute på landsbygden ska kunna frodas och må gott, och då hänvisar landsbygdsministern till sänkta skatter som är generella.

Jobbskatteavdragen kommer alltid upp när det är debatt med regeringens företrädare. Men vad har det med Posten i Hofors att göra? Posten har aviserat att man tänker slå igen i Hofors. Det kommer att bli väldigt besvärligt för en del företagare i Hofors. De tappar en del av servicen.

Jag vet att Eskil Erlandssons och Centerpartiet kommer att fortsätta att föreslå sänkta skatter inom en massa olika områden. Men på vilket sätt kommer det att befrämja den offentliga servicen i Hofors och på andra ställen eller uppe i Ljusdal där Lantmäteriverket aviserat att man slår igen? Jag tycker att svaret är lite konstigt.

Fru talman! Vi kan titta på en sak som är viktig för alla kommuner i Sverige och avgörande åtminstone för många kommuner som har en svag ekonomi eller låg skattekraft. Det är skatteutjämningen. Det är en grundsten. För att man ska kunna ha en likvärdig skola, en likvärdig äldreomsorg och omsorg eller service på de orter man bor är skatteutjämningen väldigt viktig.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

Här har Eskil Erlandsson med god vilja föreslagit en förändring i skatteutjämningen. Man lägger 961 miljoner kronor till tio moderatstyrda kommuner i Stockholm. Det tycker jag är ett väldigt konstigt sätt för en landsbygdsminister att agera.

Vi går tillbaka till Hofors och tittar på Försäkringskassan. Det är också en serviceinrättning som försvann. Man flyttade den till Sandviken. Det betyder bland annat att socialtjänsten i Hofors måste besöka den väldigt ofta med klienter och åka de milen fram och tillbaka. Här hjälpte det inte med vare sig jobbskatteavdrag eller förmånligare 3:12-regler.

Jag vill påbörja diskussionen på detta sätt innan vi går in på nästa varv, Eskil Erlandsson. Det som sker är allvarligt. Ministern kan inte svara och säga att det är i kommunen man gör det bästa arbetet eller hänvisa till att man lägger fram strukturprogram. Eskil Erlandsson är landsbygdsminister och tillhör kärnan i Centerpartiet. Vad vill han göra?

Anf. 12 BENGT BERG (V):

Fru talman! Ärade landsbygdsminister! Det är första gången jag har möjlighet att diskutera denna för mig väldigt viktiga framtidsfråga för Sveriges landsbygd. Jag är själv född och uppvuxen i norra Värmland. Jag skulle lite överordigt kunna säga att jag är expert på att bo på landsbygden. Jag har gått i en gammal folkskola, en byskola med vedeldad kamin.

Under de decennier som gått har jag sett hur livet på landsbygden har förändrats fundamentalt. Det förvånar mig lite grann när det i svaret står antytt att landsbygdsbefolkningen i stort sett inte har förändrats så väldigt mycket. Möjligtvis har den blivit lite äldre, och det kan vi se som ett framtida problem. När de nu gamla dör är det inte så många kvar.

Jag tänker på ett begrepp som det inre stödområdet. Jag vet att det kommer från en regionalpolitisk tanke att man skulle jämna ut de skillnader som fanns mellan tillväxtregioner och den yttersta landsbygden.

Jag kan också vända på steken och tanken. Vem är det som har bidragit till Sveriges exportindustri? Vem är det som har bidragit till välfärden? Vem är det som har tillfört råvaror till exportindustrin och folkhemets uppbyggnad?

Jo, det har skett tack vare skogen, järnmalm, vattenkraften och arbetskraften. Det är den arbetskraft som har kommit från landsbygden och hamnat i de större tillväxtregionerna. Det är en högst rimlig tanke att kräva en någorlunda rättvis ordning när det gäller framtiden för Sverige.

I svaret står också att vi ska tänka i ett större perspektiv och att det är en global trend att människor flyttar från landsbygden in mot stora städer. Jag vet vilka fruktansvärda problem det åstadkommer i Indien och i andra överbefolkade länder.

Jag tycker att vi i Sverige skulle kunna tjäna som en alternativ modell till ett annat sätt att leva och verka på än att hänvisa till en allmän tendens ute i den stora vida världen. Jag vet att man inte stoppar en flodvåg med två bara händer. Men jag menar att vi i Sverige har möjlighet att skapa ett mycket mer rättvist och jämnt fördelat land med de resurser och de möjligheter vi har.

Jag vill ställa en fråga till landsbygdsminister Erlandsson. Vad gör Centerpartiet för att bidra till det man kan kalla för skatt vid källan? Kraftbolagen kan faktiskt betala åtminstone en liten del av vinsterna till

de kommuner där vattendammarna finns. Skogsbolagen kan avkrävas mycket mer resurser när det gäller att dela med sig av vinsterna.

De som äger skog och egendom bor ofta i helt andra kommuner än där skogarna växer och står. Det är en väldigt klen tröst. I mångt och mycket kan man likna svensk landsbygd vid en råvarukoloni i tredje världen, om man ser på det väldigt instrumentellt eller upp och ned.

Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Jag tackar Eskil Erlandsson för svaret till Raimo Pärssinen, men framför allt vill jag tacka Raimo för att han har ställt interpellationen som också berör det län jag bor i. Jag är född i Hälsingland och bor numera i Gästrikland.

Det är väldigt bra att bo i Gävleborg. Vi har ett rikt kulturliv, friluftsliv och idrottsliv. Vi har en bra natur och ekoturism, väldigt mycket lokal matproduktion, och vi jobbar med energiomställning. Tyvärr har vi också väldigt hög arbetslöshet. Vi har nästan 17 000 arbetslösa varav ca 60 procent långtidsarbetslösa. Det går sju arbetslösa på varje ledigt jobb hos Arbetsförmedlingen.

Det är självklart viktigt att vi har en stat och ett offentligt politiskt ansvar och att vi tar det ansvar som jag menar inte görs i dag för att upprätthålla den offentliga servicen runt om i landet på ett likvärdigt sätt. I dag undermineras medborgarskapet på landsbygden där det inte är lika mycket värt som i storstäder eller i större regioner eftersom servicen undergrävs kontinuerligt.

Den offentliga servicen är otroligt viktig för att kunna behålla den privata servicen på landsbygden. Nu drar sig de statliga myndigheterna tillbaka. Raimo tog upp en del, och jag skulle kunna fortsätta. Det är inte bara Posten i Hofors som försvinner, som Raimo bland annat har tagit upp, utan även Lantmäteriet i Ljusdal, i Sveg och i Ånge. I Mora försvinner skattekontoret.

Vi vet samtidigt att regeringen har bildat 34 nya statliga myndigheter innanför tullarna i Stockholm. Det tycker inte jag är att ta regionalpolitiskt ansvar.

I Gävleborg, där jag bor, har befolkningen minskat under lång tid, trots Eskil Erlandssons påståenden. Under de senaste fem åren har 3 000 industrijobb försvunnit – och då pratar Eskil Erlandsson om lokalt ansvar och om sänkta skatter!

Att Eskil Erlandssons regering har sänkt skatter med 27 gånger mer än vad man har satsat på vård, skola och omsorg är väl talande nog. Men om skattesänkningar vore lösningen för både arbetslösheten och landsbygdens befolkningsminskning skulle vi väl ha sett full sysselsättning nu, och folk som strömmade tillbaka till landsbygden. Men så är det ju inte, Eskil Erlandsson, det är ju snarare tvärtom.

Som lön på laxen ska jag också ta upp den rapport som TCO nyligen släppte som visar att det kommer att finnas 90 000 fler anställda i den offentliga välfärden fram till år 2030. Det betyder 3 000 fler anställda i Gävleborgs län inom vård, skola och omsorg. Då behövs det bättre arbetsvillkor och högre löner, det vill säga ökade statsbidrag till kommuner och landsting. Men så sker ju inte, utan regeringen väljer att fortsätta att sänka skatterna.

Man har en omvänd Robin Hood-politik mellan kommunerna. Man gynnar lågskattekommuner och ger dem nästan en hel extramiljard i stället för att utjämna klyftorna mellan landsbygd och större regioner.

Eskil Erlandsson, vart har Centerens ryggrad tagit vägen? Var har ni hamnat i denna skattesänkarvillervalla? Dessa skattesänkningar går numera före allt annat för Centerpartiet. Otrygga jobb och lönesänkningar verkar vara prioriterade.

Jag måste säga att jag är väldigt besviken på svaret. Jag trodde faktiskt att Centerpartiet hade kommit lite längre i sin politik för landsbygdsutveckling. Västerpartiet har tagit fram ett program med 82 punkter som har utarbetats tillsammans med människor som bor på landsbygden. Jag kan rekommendera Eskil Erlandsson att läsa programmet, och jag återkommer till det i mitt nästa inlägg.

Anf. 14 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Sverige är Europamästare på urbanisering. Det skapar problem i städer och på landsbygden. Det är en väldigt viktig interpellation som Raimo Pärssinen har skrivit.

Det är klart att det finns problem i storstaden. En stad som Stockholm har under de senaste tio åren ökat med 273 000 invånare. Det skapar bostadsproblem och kommunikationsproblem.

Samtidigt finns det nio län i landet som tappar befolkning framför allt på landsbygden. Jag rekommenderar statsrådet att åka ut på landsbygden och upptäcka att man faktiskt tappar folk där.

Den politik som den här regeringen för är ett misslyckande för landsbygden, ett stort misslyckande. Ett misslyckande kan inte kallas för något annat än ett misslyckande.

De gröna näringarna är oerhört viktiga för landsbygden, inte minst jordbruket. Under de år som ni har regerat har sysselsättningen inom jordbruket minskat dramatiskt. Enligt Jordbruksverkets siffror har man tappat 15 000 jobb inom svenskt jordbruk.

Det är klart att detta skapar stora problem på landsbygden samtidigt som den här regeringen också misslyckas i sina EU-förhandlingar och tappar 500 miljoner i landsbygdsprogrammet. Det är ett ytterligare problem som den här regeringen har skapat som motverkar en utveckling av landsbygden.

I sitt svar hänvisar statsrådet till Svenskt Näringslivs undersökningar. Om de skulle vara ledstjärnor för regeringens arbete med landsbygdsutveckling blir man ju förvånad. Statsrådet hänvisar sedan till skatteförändringar och insatser för kommunikation för att stimulera landsbygden, men dessa har faktiskt fått en omvänd effekt.

Regeringen har genomfört en krogskattesänkning på 5 300 miljoner per år, 2012 och 2013. Man kan sätta det beloppet i relation till landsbygdsbutiker som får 50 miljoner per år i stöd för att klara livsmedelsförsörjningen på svensk landsbygd – 5 300 miljoner i skattesänkning för krogarna, 50 miljoner för landsbygdsbutiken. Hur många krogar finns det på landsbygden, statsrådet?

I går åkte jag till Luleå för att flyga vidare till Stockholm. Jag åkte 15 mil genom svensk landsbygd. Jag passerade inte en enda krog. Det är klart att kapitalet går till storstaden, och framför allt till den här staden.

Statsrådet, hur mycket svenskt livsmedel får man när man köper sin entrecote på krogen? Det är nog ganska få krogar som använder svenska råvaror.

Det här är en realitet. Det finns massor av saker som jag skulle kunna ta upp, till exempel de statliga jobben. I den här staden har de statliga jobben ökat med 7 500 samtidigt som Värmland har tappat 1 400 jobb. Den här regeringens misslyckande är totalt när det gäller landsbygdsutvecklingen.

Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! För att en by, en stad eller en plats vilken som helst ska fortsätta att utvecklas fordras det jobb.

Det är skälet till att den här regeringen, som jag är en del av, har varit väldigt fixerad vid att vidta åtgärder som leder till ökat företagande och fler jobb i redan existerande företag.

Det är skälet till att jag kraftfullt har etablerat visionen om Matlandet Sverige. Det har jag gjort för att se till att de jobb som av naturliga skäl försvinner – på grund av att saker och ting mekaniseras, i vissa fall industrialiseras, robotiseras och så vidare – ska ersättas med nya jobb.

Det är skälet till att jag har tagit initiativ till och regeringen har etablerat visionen om Skogsriket Sverige. Vi är jätteduktiga på skog. Skogen är hur betydelsefull som helst vad beträffar exportvärde och för sysselsättningen på den svenska landsbygden.

Men även där har det skett en strukturrationalisering, robotisering och mekanisering som är högst påtaglig. Vi måste se till att ersätta de jobb som försvinner på det här naturliga sättet med andra jobb genom att utveckla tekniker, nya material och allt vad det nu kan vara för någonting som ger den sysselsättning som människor behöver för att etablera sig. Det må vara på landsbygden, i den lilla orten eller i staden.

Sedan är det alltid farligt att diskutera statistik. Den statistik som är tillgänglig för oss alla visar att sett ur ett nationellt perspektiv har landsbygdsbefolkningen inte minskat särskilt mycket. Det som har tagit stryk i vårt land är Småortssverige. Det är de samhällen som för några decennier sedan var kommuncentrum och kanske rent av kallades för stad. Där har den utveckling inte skett som vi alla – det är jag övertygad om – vill se.

Vårt sätt att se till att väcka liv i dessa orter igen och skapa den tillväxt som vi vill ha är att ge förutsättningar för företagande. Det är skälet till att vi inte har några sådana förslag som flera av debattörerna här har. De vill till exempel införa en kilometerskatt. Det påverkar ju högst påtagligt det som är viktigt för Småortssverige och för svensk landsbygd. Hur sjutton ska man kunna transportera timmer och de produkter som kommer från timret i skogen med någonting annat än lastbil? Eller hur ska mjölken från gårdarna transporteras? Man kan ju inte tro att det ska gå att etablera järnväg som går till varenda skogsbacke eller varenda mjölkgård i vårt land.

Det är också skälet till att vi har vidtagit lite särskilda åtgärder för att hjälpa unga människor in på arbetsmarknaden. Vi har till exempel halverat ungdomsarbetsgivaravgiften. Vi har också sänkt restaurangmomsen. Väldigt många unga människor har sin utkomst i första hand från restaurangverksamhet eller liknande verksamhet.

Detta har givit resultat, men jag får återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Anf. 16 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Tack för replikskiftet, Eskil Erlandsson!

Låt mig påminna om en sak. När man pratar om jobb och pratar om Centerpartiet är det någonting som börjar fastna. Centerpartiet pratar om sänkta ingångslöner, Centerpartiet pratar om privatisering av Arbetsförmedlingen, Centerpartiet pratar om att avskaffa lagen om anställningskydd och Centerpartiet står för att vidmakthålla en osjyst konkurrens på arbetsmarknaden. Det är Centerpartiet när det gäller jobben i konkret omfattning.

Men låt oss gå tillbaka till en så viktig fråga som till exempel skatteutjämning. Varför skulle landsbygdsministern, som är kärnan i Centerpartiets politik, säga att det är bättre att skicka in 961 miljoner kronor till de tio rikaste kommunerna, styrda av Moderaterna? Kan det bero på att Centern inte har någon röst i regeringen? Eller beror det på att Eskil Erlandsson tycker att det är en riktigt bra politik? Det måste man ju få svar på.

Är det Eskil Erlandssons mening att satsningarna ligger på de rika kommunerna, landsbygdsminister som han är, när han vet att många kommuner får en urvattnad offentlig service? Han pratar om Matlandet – det kommer andra debattörer kanske att ta upp; det är absolut inte mitt sakområde. Men vad händer då med de kommuner som tappar servicen? Vad vill han göra med dem?

Statsrådet hänvisar till landsbygdsprogrammet. Var det inte så att regeringen tappade bort 500 miljoner kronor per år i det programmet som man nu ersätter med 129 miljoner kronor? Eller hur mycket var det, Eskil Erlandsson? På vilket sätt är det en framgång för landsbygdspolitiken? Det förstår jag inte heller.

Var står Centerpartiet när det gäller landsbygdspolitiken? Är det så att satsningarna ligger på de rika kommunerna? Är det så att man gör en omfördelning inom landsbygdsprogrammet? Varför är det så att norra Mellansverige, där Hofors ligger, får den största minskningen i detta program med 24 procent eller 50 miljoner euro under programtiden? Varför är det så? Är det för att Hofors kommun och andra kommuner i Bergslagen har så mycket pengar och är rika, som Täby, Vellinge eller Lidingö?

Varför gör en centerpartist så, som tillhör kärnan av Centerpartiet som vill att hela landet ska leva, och för en politik som går åt ett helt annat håll? Det förstår inte centerpartisterna i Gävleborg. Vi har ett gott samarbete med centerpartister i Gävleborg, i kommuner och i landsting. Vi vet att vi har gemensamma utmaningar, och det behövs faktiskt, precis som ministern skriver i svaret, en regering som tar ansvar och går in i dessa frågor. Men det ser vi inte nu.

Posten, Försäkringskassan och polisstationen har lagts ned och servicen minskar, och då säger Eskil Erlandsson i svaret på min interpellation: Vi har ju infört jobbskatteavdrag, och vi har faktiskt infört förmånligare 3:12-regler. Det har gjort att konsulterna täljer guld, men det gör man på Stureplan – det är väl där hjärtat bankar lite hårdare och starkare när det gäller Centerpartiet nu för tiden.

Anf. 17 BENGT BERG (V):

Fru talman! Landsbygdsminister Erlandsson använder de för mig vanliga begreppen landsbygd, tätort och så vidare så att de framstår som mystifikation. Om jag fattar det rätt har tätorterna problem genom befolkningsminskningen medan själva landsbygden inte skulle ha det. Den erfarenhet jag har från norra Värmland är att det är precis tvärtom. Folk flyttar i första etappen in till tätorten Torsby och i andra etappen ned till läshuvudstaden Karlstad. Det är ungefär den befolkningsrörelse som jag kan se.

Det är mycket vackra ord och paroller och en sorts projektänkande i den politik som landsbygdsminister Erlandsson presenterar. Det är Skogsriket hit och Matlandet dit. Bortom de vackra parollerna finns det en helt annan verklighet. Jag tänker också på skogen, hur vi hanterar skogen. Från 50-talet när motorsågen bröt mark i Värmland och till den tekniska skördarkultur som nu råder kan man se två diametralt olika kurvor. Råvaruuttaget har gått uppåt hela tiden, och antalet sysselsatta inom skogsindustrin har minskat i ungefär samma grad.

Den tekniska utvecklingen är ingenting som man råder bot på, men däremot kan man stimulera ett ekologiskt skogsbruk, ett ansvar för de gamla skogarna, ett ansvar för hållbar ekologisk matframställning och gå mot strömmen i stället för att flyta med åt det håll som den så kallade utvecklingen går.

Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! År 2006, Eskil Erlandsson, föreslog de borgerliga riksdagsledamöterna från vårt län att det skulle tillsättas en kriskommission för Gävleborg då vi hade så hög arbetslöshet. I dag är arbetslösheten ännu högre, och framför allt har långtidsarbetslösheten ökat kraftigt. På de senaste fem åren har flera tusen industrijobb försvunnit.

Var är den kriskommissionen i dag?

Då säger du att det fordras jobb, och så pratar du om skattesänkningar.

Vi lånar alltså drygt 200 miljoner per dag för att ditt parti så gärna vill sänka skatten. Storbankerna har fått drygt 4 miljarder i sänkt skatt. Det har inte lett till ett enda jobb på landsbygden. Däremot får de vara med och betala genom att staten måste låna upp till skattesänkningarna.

Du pratar om att ni har sänkt arbetsgivaravgifter för unga. Det är en reform som har kostat ungefär 1,6 miljoner per jobb. Om det nu har gett så många jobb – det vet man inte riktigt, men man beräknar ungefär den kostnaden.

Hamburgermomssänkningen har kostat ungefär 1 ½ miljon per jobb. Framför allt har den ökat hamburgerrestaurangernas vinster.

Det här lånefinansierar vi. Det är rena rama lyxfällan i statens budget i dag. Vi lånar för att finansiera skattesänkningar.

Vänsterpartiet tror på landsbygdens framtid och har lagt fram en lång rad olika förslag.

- Vi vill införa lokala servicekontor där stat, kommun, landsting och privat verksamhet kan samsas.

- Vi vill ha mobiltäckning och fiber i hela landet.
- Vi vill att nya statliga myndigheter ska etableras utanför storstadsregionerna.
- Vi vill bredda bankkonkurrensen och gynna lokala småbanker.
- Vi vill förändra regelverket för småskalig livsmedelsproduktion och servering för att underlätta för småföretag.
- Vi vill ta bort sjuklöneansvaret för mindre företag för att de ska kunna anställa fler.
- Vi vill utreda hur grossister ska kunna ta ett större ansvar för att upprätthålla likvärdiga förutsättningar i dagligvaruhandeln och ett logistikstöd.

Vi har ungefär 75 punkter till. Eskil Erlandsson får gärna läsa dem så kanske det kan hända någonting med Centerpartiets landsbygdspolitik i framtiden.

Anf. 19 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag ska också beröra kommunikationer och den bedrövliga politik som regeringen för när det gäller kommunikationer på landsbygd – telefoni och mobiltelefoni.

Där har man i åtta år sagt: Det där fixar marknaden. En tidigare, socialdemokratisk regering satte en lag på plats som gjorde att man kunde ställa krav på marknaden när man delade ut mobiltelefonitjänster. Men så ändrades politiken av alliansregeringen: Det här löser marknaden.

Det är bedrövtligt runt om på Sveriges landsbygd, där det i stora delar inte går att ringa över huvud taget – för att inte tala om bredbandet.

Jag var i förra veckan ute och träffade sju stycken jordbruksföretag och två stycken trädgårdsföretag på Sveriges landsbygd. Mobiltelefoni, den bedrövliga mobiltelefoni som ni har sett till, var en av de viktigare frågorna. De sade: Det här måste ni rätta till när ni tar makten.

En lantbrukare uppe i Narken kunde inte ens betala sina räkningar på sin bank via datorn, som alla vi andra gör, utan fick vid många tillfällen åka in till centralorten Pajala för att klara av sina räkningar. Det här är borgerlig landsbygdspolitik. Den skapar vardagssituationer som blir bedrövliga för många som ska leva och verka på landsbygden.

Så här kan det inte fortsätta. Man kör med pr-jippon som Matlandet Sverige som inte blir någonting. Det behövs en nationell livsmedelsstrategi för att ta tag i de här frågorna och för att säkerställa också jordbruket.

Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Eskil Erlandsson säger i sitt svar att det är kommunerna som är lite av motorn för tillväxten i landet. Jag kan hålla med om det till viss del. Samtidigt är det ju så att hela landet måste hänga ihop om saker och ting ska fungera.

Det är väl bland annat därför vi har haft – det vågar jag nästan påstå – skatteutjämning mellan olika regioner. Flera av talarna tidigare här i dag

har omnämnt den nästan 1 miljard som går till de tio rikaste kommunerna här i Stockholmsområdet – Lidingö och Danderyd till exempel.

Eskil Erlandsson omnämner kommunerna som drivkraft för landsbygdsutveckling i sitt svar. Jag kan inte låta bli att påminna riksdagen om att vi alla har vår egen bild av verkligheten. Mot bakgrund av att Eskil Erlandsson har varit kommunalråd hemma i Ljungby måste han veta precis exakt hur viktigt det är med kommunal utjämning för att hela Sverige ska fungera, inte minst när det handlar om service. Det finns en händelsekedja i det som är kopplat till service i det närområde där man bor.

Oavsett vilka siffror ministern använder här i fråga om vi har eller inte har haft någon utflyttning från landsbygden kan jag bara konstatera att hemma i min kommun, Uppvidinge och Lenhovda och byarna runt omkring där jag bor, som jag vet att Eskil Erlandsson känner till ganska väl, har befolkningen minskat – så pass mycket att det handlar om flera tusen under de senaste tio åren. Det är ganska allvarligt. Det är klart att det påverkar servicen. Det är också klart att det handlar om jobb, precis som Eskil Erlandsson är inne på. Men han raljerar i stället för att komma med konkreta förslag angående timmer och mjölk som inte kommer fram på vägarna.

Jag vill bara påminna ministern om att nere i södra Sverige, där jag bor, har det kanske inte varit så stora satsningar på infrastrukturen. I närtid kommer det kanske att bli en hel del problem för såväl mjölk bilen som timmerbilen att ta sig fram på ett bra sätt på trygga, breda och bra vägar, så satsningen på infrastrukturen kanske inte är så stor som den låter. Den kanske är centraliserad till storstadsregionerna – precis som det mesta av politiken är.

I dag ser vi en centralisering som gör att allt fler jobb försvinner från landsbygden. Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens små kontor läggs ned och centraliseras till våra städer. Det är klart att det påverkar om man klarar att bo och verka på landsbygden.

Vi träffade LRF för några veckor sedan. De var oerhört tydliga med att det har försvunnit 10 000 jobb från de gröna näringarna. Om LRF säger så, då tror jag att det är sant. Ändock står ministern här i kammaren och säger någonting annat. Jag hoppas att ministern återkommer med tydliga förslag.

Anf. 21 STAFFAN DANIELSSON (C):

Fru talman! De ledamöter från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som har varit uppe här i kammaren talar väldigt väl och varmt om landsbygden och jordbruket. Det gläder givetvis landsbygdsministern, och det gläder mig.

Vi hör stora ord om alla satsningar och om hur bra det ska bli. Men det finns ett ordspråk: Gör inte bocken till trädgårdsmästare. När man ser på hur S och V när de hade makten inriktade sin politik på storföretag och industrijordbruk – småföretagen som är så viktiga för landsbygden har aldrig betytt lika mycket för dem, och småjordbruket fanns inte på 60-, 70- och 80-talen – har de mycket att bevisa. Det är mycket storföretag i er politik. Regler och förutsättningar anpassas efter dessas möjligheter, och de ska ha bra förutsättningar i hård internationell konkurrens.

Men det som är grunden för att Sverige och landsbygden ska växa är i väldigt hög grad småföretagen. Och det parti som alltid har stått upp för

småföretagen och som driver bättre villkor för dem är Centerpartiet. Det slåss vi för i riksdagen, det slåss vi för i regeringen, och det får resultat – tyvärr ofta i strid med socialdemokrater och vänsterpartister.

Flera har talat om jordbruk här. Strukturutvecklingen inom EU och i Sverige för jordbruk och livsmedelsindustri har under 70–80 år varit väldigt stark. Som sagt, på 60- och 70-talen hade Socialdemokraterna en medveten politik för att skapa ett fåtal större industrijordbruk och beskoga skogsbygderna. Det är bra om man har lämnat det och vill något annat nu. Vi får väl se om det blir aktuellt.

Landsbygdens befolkning håller ställningarna rätt hyggligt, som landsbygdsministern sade. Det ska vara vi glada för, för det är en tuff strukturutveckling. Det är framför allt de mindre städerna och tätorterna som står stilla eller går tillbaka. Även där tror jag att lösningen mycket är att få till incitament så att de mindre företagen får bättre möjligheter än i dag. Alliansen har kommit en bra bit på väg, men det behövs ännu mer.

Jordbruk och livsmedelsindustri har det oerhört tufft i konkurrensen på världsmarknaden och inom EU-marknaden, framför allt vad gäller kött och mjölk. Den produktionen fortsätter att minska, och det slår mot livsmedelsindustrin. Vi kan väl vara överens om att det är en industri i världsklass som behövs men som tappar. Alliansen och landsbygdsministern har gjort en rad insatser i rätt riktning, men det tar tid att vända skutan. Utmaningen är stor.

Det som gör mig lite fundersam är hur S och V prioriterar här. Orsaken till att över hälften av Sveriges matkonsumtion i dag är importerad är att medborgarna köper lite billigare importmat. Den svenska maten, lite dyrare men med bättre kvalitet, tappar hela tiden. Receptet från S och V är att gå till val på en storsatsning på ännu dyrare mat – 30–60 procent dyrare. Jag är övertygad om att det skulle öka importen kraftigt och slå ut stora delar av livsmedelsindustrin, vilket jag vet att företrädare för livsmedelsindustrin oroar sig över.

Det gäller att ha en riktig analys, och det jag tror är grunden för att vända utvecklingen är att också satsa på det vanliga miljövänliga svenska jordbruket i världsklass.

Det finns mycket mer att säga; detta var något. Jag är glad över att oppositionen lyfter fram frågan. Jag hoppas att ni tar till er av verkligheten och att vi tillsammans kan jobba i rätt riktning, men det finns en del mer att göra.

Anf. 22 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Jag noterar att Staffan Danielsson säger att Alliansen har kommit en bra bit på väg. Alice i underlandet fick frågan: Vart är du på väg? Jag vet inte, svarade Alice. Ja, men då spelar det ingen roll vilken väg du tar.

Det är lite så det är med Alliansen. Man har beträtt en väg, och man har inte någon aning om i vilken riktning den går. Det som Staffan Danielsson och även landsbygdsministern säger blir också lite pittoreskt. Jag tänker på Centern, som nu har begett sig ut på en landsbygdsturné. Äntligen! Det känns faktiskt positivt. Jag har under juluppehållet noterat att det varit en massa artiklar från centerpartister, inte minst från landsbygdsministern, där man säger att man nu äntligen ska ut på landsbyg-

den. Det säger man efter att man möjligen har landat en liten stund på Stureplan och konstaterat: Oj då, vi gick visst lite vilse.

Jag ska inte raljera över det här, men det känns väldigt bekymmersamt. Jag har jobbat ihop med jättemånga duktiga centerpartister genom åren, i kommuner och i landsting, och har stött på engagerade centerpartister som vill väl när det gäller regional politik och landsbygdsutveckling. Gång efter annan säger de: Hur ska vi klara av det här? Vi har en regering som inte mäktar med. Vi har en regering där Centerns röst inte görs hörd.

Det bekymrar mig, och jag beklagar det. Det känns som att Centern har tappat färdriktningen. Jag beklagar det, Eskil Erlandsson. Någonstans har ni gått fel. Det är nästan hårt att säga det, men någonstans har Centerpartiet förlorat sin själ i den här regeringsbildningen. Centerpartiets ädla historia när det gäller landsbygdsutveckling är positiv och god, men under de senaste sex sju åren har det hänt någonting som jag inte kan beskriva och som jag bekymrar mig över. De centerpartister som jag möter ute i kommuner och landsting har nämligen en helt annan bild av verkligheten än den som regeringen framskriver.

Jag tycker att det är synd, innerligt synd. Jag säger det återigen: Jag har haft mycket bra samarbete med centerpartister. Jag tror att ni själva också känner att det är någonting som inte stämmer nu, i det läge som ni befinner er i. När ni säger att ni ska ut på en landsbygdsturné tycker jag att det är jättebra. Jag är glad för det, för då kan vi fortsätta ha en bra debatt om landsbygden. Men det förvånar mig att det har tagit nästan åtta år att hitta tillbaka. Det tycker jag är synd.

Vi talade om antalet jobb som skulle ha skapats genom Matlandet Sverige. 20 000 står det i visionen. Det har jag debatterat med Eskil Erlandsson vid ett antal tillfällen. Det är en långsiktig plan. Det står skrivet i svaret att 9 000 nya jobb har skapats. Samtidigt ser vi i arbetskraftsundersökningen att 15 000 jobb har försvunnit ute på landsbygden.

Jag får inte riktigt ihop det här siffertricksandet. LRF säger att 10 000 jobb har försvunnit. Det måste gå i någon riktning i alla fall. Och skulle det vara som AKU säger, att det har försvunnit 15 000 jobb på landsbygden, har ni alltså 35 000 nya jobb att skapa på landsbygden, inte bara på kort sikt utan även på lång sikt.

Det vore välgörande för hela svenska folket att få veta var Centerpartiet står när det gäller landsbygdsutvecklingen och jobbutvecklingen. Jag är ytterst bekymrad över det här å landsbygdens vägnar och å den regionalpolitiska debattens vägnar. Centern har faktiskt i det här fallet förlorat färdriktningen och kompassen.

Välkomna tillbaka att visa vägen för hur en riktig landsbygds politik ska bedrivas! Klarar inte ni av det fixar vi det åt er efter valet 2014.

Anf. 23 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Enligt min uppfattning är jobben det viktiga. Det handlar om att det skapas nya företag och nya verksamheter men också om att utveckling sker i redan existerande verksamheter. Det är grunden för att ett samhälle, stort eller litet, ska fortsätta att utvecklas.

Vår medicin, vårt recept, för att få tillväxt genom jobb i hela landet är att sänka till exempel egenavgifter, arbetsgivaravgifter och bolagsskatten

men också att regelförenkla – det säger jag apropå att regler är mest betungande för det lilla företaget och för den nystartade verksamheten.

Detta säger jag i motsats till vad mina meddebattörer här står för, nämligen att höja skatter. Hur, mina vänner, ska höjda skatter på verksamheter och arbetskraft bidra till fler jobb?

Det fordras också en mängd andra saker för att ett samhälle ska fungera. En viktig del i detta är ett fungerande kommunalt skatteutjämnings-system. Det har vi, och det har vi haft under ett par decennier. Att det tillförs lite pengar för att ett antal kommuner inte ska behöva bidra lika mycket som tidigare påverkar ju inte de kommuner som får från det här systemet. Hofors eller någon annan kommun får inte mindre pengar från systemet för att de som betalar till systemet hjälps lite grann med ett statligt stöd. Det är fakta.

Service är också viktig. Om det kommunala skatteutjämnings-systemet är jätteviktigt för den offentliga servicen är den kommersiella servicen också viktig för att ett samhälle ska fungera bra. Det handlar inte bara om att det finns en byskola, vilken för övrigt är nedlagd i Hofors, utan också om att det finns en lanthandel, en pressbyråkiosk och kanske en restaurang.

För detta har vi också infört ett stöd. Under den här perioden har vi 80 miljoner kronor i en pott för att utveckla den kommersiella servicen på landsbygden och i Småortssverige, förutom de pengar som finns i landsbygdsprogrammet – det är under kommande period, vad vi vet så här långt, 32,4 miljarder kronor, alltså 32 400 miljoner kronor. Det är en jättestor pengapåse att använda bland annat för utveckling av svensk landsbygd. Till detta ska läggas de regionala fonder som är att använda i huvudsak i den norra delen av vårt land.

Då kan man fråga: Vad är ert recept för att få den tillväxt som vi alla vill ha? Jo, ert recept – jag säger det igen – är att försvåra för människor som vill utveckla verksamhet och som vill bygga ny verksamhet. Hur skulle det till exempel bli, Sven-Erik Bucht, om ni skulle gå tillbaka till det anslag som ni hade till enskilda vägar, 600 miljoner, som vi har höjt till över 1 miljard? Det är det anslag som håller samman Sverige och som betyder väldigt mycket för att människor ska komma till sitt jobb och för att barnen ska komma tryggt till skolan men också för att mjölken och timret ska komma till den förädlingsverksamhet som sker efter själva primärproduktionen i de här avseendena.

Vad beträffar jobben i Matlandet får jag återkomma i mitt avslutningsanförande.

Anf. 24 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Tänk hur det har blivit i Sverige! Sverige börjar kännas som ett fattigt land, för det saknas pengar.

Här har vi en socialminister som går ut i *Ekot* och säger att han söker efter privata sponsorer för att klara socialpolitiken. Här har vi Anna-Karin Hatt, centerpartistiskt statsråd, som går ut och säger till de ekonomiskt svagare kommunerna: Men ni får väl lov att bygga era master så att ni kan få bra uppkopplingar.

Det är fantastiskt.

Här har vi en landsbygdsminister som förlitar sig på skattesänkningar och säger att det är det som ska hjälpa till. Här har vi en landsbygdsmi-

nister som säger: Hofors kommun har inte fått mindre pengar. Nej, men Täby har fått mer – eller hur? Nja, det är 981 miljoner som har gått dit. Hur kan Eskil Erlandsson försvara det? Han borde försvara de små kommunerna i Sverige. Det är där landsbygden finns. Stureplan är inte landsbygd.

Vi kan ta det enkla först, fru talman. Jag undrar varför man inte styr om myndigheterna och säger: Ni ska faktiskt närvara med er service ute på landsbygden. Det säger man ingenting om. Det är ganska enkelt att göra, för det är faktiskt regeringen som styr myndigheterna. Låt då Hofors ha sin post kvar. Det förbättrar för företagen.

Låt Försäkringskassans servicekontor i Hofors återuppstå. Det säger statsrådet ingenting om. Eskil Erlandsson pratar om matlandet. Han pratar om förbättrade 3:12-regler, och han pratar om jobbskatteavdrag. När ska Eskil Erlandsson tala om en landsbygd som lever?

Anf. 25 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Jag vill påminna ministern i fråga om enskilda vägar om bärighetsanslaget, som under innevarande år har dragits ned med strax över 160 miljoner kronor – på tal om vilka satsningar regeringen gör.

Staffan Danielsson talade sig varm för småjordbruket. Det är en viktig fråga på landsbygden. Jag vill bara påminna Staffan Danielsson om ett av de beslut som fattades av riksdagen under förra mandatperioden och som Eskil Erlandsson har genomfört. Det gällde en förändring av sådant som är kopplat till landsbygdsprogrammet och våra strukturfonder. Tidigare kunde småjordbrukare som hade mindre än 4 hektar mark ta del av EU:s medel. Nu har gränsen ändrats så att de som har mindre än 3 hektar inte har den möjligheten. Det är alltså fråga om små jordbrukare och att 10 000 jobb har försvunnit från de gröna näringarna.

Siffertricksandet som används i debatten är intressant. Det var för ungefär två veckor sedan som Eskil Erlandsson och jag hade en debatt i kammaren med koppling till landsbygden. Då gällde frågan ost. I den debatten sade ministern att 7 000 nya jobb hade skapats med hjälp av strategin Sverige – det nya matlandet. Jag gratulerade alla de 7 000 personer som har fått arbeten. Jobben är den viktigaste frågan.

Det är oerhört intressant att det nu, två veckor senare, har tillkommit ytterligare 2 000 jobb inom strategin Sverige – det nya matlandet. Det är naturligtvis glädjande om siffran stämmer. Mot bakgrund av det undrar jag om ministern är beredd att i enlighet med vad LRF önskar genomföra en livsmedelsstrategi.

Anf. 26 STAFFAN DANIELSSON (C):

Fru talman! Matlandet är en bra och stor projektsatsning för att utveckla nya möjligheter. Vi ska vårda och inte tala illa om den satsningen. Ni har ett alternativ som innebär att bilda ett bolag och göra något liknande. Vi kan diskutera det, men jag tycker att det här är en bra satsning.

Hofors har nämnts som ett bra exempel. I Svenskt Näringslivs ranking har Hofors plats 284, har jag erfärit. Det finns nog en del att göra där.

Om nu S och V, kanske med stöd av MP, kommer till makten, vad kommer att hända? Det lät spretigt, så vi vet inte, men höjda skatter blir det. En del vet vi redan. Jordbruket ska belastas med en unik handelsgöd-

selskatt på 300 miljoner och mer. Den drabbar just det jordbruk som tappar mot importmaten, nämligen världens renaste jordbruk. Det är mycket olyckligt.

Om Vänsterpartiet får bestämma tillkommer 100 miljoner i ökade slaktkontrollkostnader för bönderna, som regeringen har lyft av dem. Det ska bli en ny kilometerskatt för vägtransporter på landsbygden. Miljöpartiet vill höja drivmedelsskatten. Vad kommer att hända med anslaget Enskilda vägar? Regeringen har kraftfullt höjt anslaget till långt över 1 miljard under perioden. MP vill ensidigt satsa på järnvägar. Centern slåss för att det också ska vara en satsning på infrastrukturen för vägar.

Det finns en hel del oro i era budskap. Ni har också en del bra förslag, och dem ska vi ta vara på. Jag hoppas att de tillsammans ska ge avtryck, men det finns mycket oro.

Landsbygden är en hjärtefråga för Centern, precis som Pyry Niemi sade. Där har vi våra historiska rötter, och dem kommer vi aldrig att släppa. Vi gör allt vi kan i riksdag och regering. Vi har lyckats riktigt bra, men det finns starka krafter i bland annat världshandeln som vi får kämpa emot.

Anf. 27 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Jag ska faktiskt berömma Staffan Danielsson. På det sätt som Staffan beskriver läget säger också många centerpartister ute i landet. Det är bra. Men Eskil Erlandsson talar om sänkta avgifter och sänkta skatter. Jag tror att många av småföretagarna, som landsbygdsentreprenörerna är, tycker att det är i och för sig bra med sänkta skatter och avgifter, men i grunden handlar det om att få ökade intäkter i form av bra affärer. Det får man genom en sund och bra näringspolitik som bygger på lika och sjysta villkor. Det är inte helt sjysta villkor inom EU. Jag kan direkt tillstå att det finns problem med matproduktionen och så vidare. I grunden handlar det också om vilken ambition regeringen har.

Jag tycker att Centerpartiet i någon mening har tappat kompassen när det gäller landsbygdsutvecklingen. Det har varit smygande. Den ultimata stöten kom i samband med långtidsbudgeten för EU där en del av pengarna i landsbygdsprogrammet försvann, ännu mer än vad som först försvann i det direkta stödet.

Jag satt själv med den natten och lyssnade till statssekreterarens förklaringar. Han sade att de var tvungna att offra pengarna för att behålla rabatten. Det tror jag inte att LRF tyckte var den absolut bästa svenska strategin.

Näväl – tillbaka till ärendet. Om det stämmer att fattiga landsbygdskommuner ska bygga sina egna mobilmaster för att få mobiltäckning över hela landet blir jag ytterst bekymrad. Om ett centerpartistiskt statsråd har sagt så, visar det ytterligare på hur vilse Centern har gått och hamnat i helt fel färdriktning. Det här måste hanteras på ett sakligt och klokt sätt. Ska ni komma tillbaka till landsbygden duger det inte med att hela tiden gå i Moderaternas ledband. Ni måste visa prov på kraft och tidigare gammal centerstrategi. Det här håller inte.

Anf. 28 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Den här debatten gläder mig. Den gläder mig av skälet att jag tycker att dessa frågor är synnerligen viktiga. Jag vill ha tillväxt och utveckling i alla delar av vårt land.

Jag har visat en väg. Det är en väg som ger nya verksamheter och utveckling i redan existerande verksamheter. Min uppfattning är att det alternativ som står emot mig i dagens debatt är förfärande. Det kommer att leda till en skattechock som omöjliggör utveckling av existerande verksamheter. Jag vill påstå att få, kanske ingen, väljer att nystarta en verksamhet, vilket är grunden för att byn såväl som det lilla eller större samhället ska fortsätta att utvecklas.

De satsningar som jag har varit pappa till, Skogsriket och Matlandet Sverige, har lett till jobb. Vad beträffar Matlandet Sverige har satsningarna så här långt lett till 9 000 nya jobb.

Vad är det för jobb? har det frågats i debatten. Det finns i dag nästan lika många gårdsbutiker som det finns Icabutiker i vårt land. Så var det inte tidigare. Det finns i dag drygt 30 nya mindre slakterier i vårt land. Det är inga stora arbetsplatser, men de är betydelsefulla arbetsplatser. Den vägen vill jag fortsätta eftersom den leder till utveckling i alla delar av vårt land.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2013/14:255 om regeringens åtgärder för att minska konsumtionen av salt och socker i Sverige

Anf. 29 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Pyy Niemi har frågat mig vad regeringen gör på kort och lång sikt för att minska konsumtionen av salt och socker i Sverige.

Vi svenskar äter mer salt och socker än tidigare.

Det är ju vi själva som konsumenter som bör avgöra vad vi äter och dricker, men för att kunna göra dessa val behöver vi kunskap och information.

Därför har Livsmedelsverket i uppgift att informera konsumenter om kostråd, främja konsumenters, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar för att göra medvetna val av hälsosam mat och att göra undersökningar om matvanor.

Inom ramen för regeringens satsning på Sverige – det nya matlandet har Livsmedelsverket fått i uppdrag att bilda ett kompetenscentrum för offentliga måltider. Det bildades i slutet av 2011 och har redan hunnit bli en välkänd och efterfrågad aktör när det gäller att utveckla måltiderna inom vård, omsorg och inte minst inom skolan. Frågan om näringsmässiga aspekter, däribland mängden salt och socker, är en del i det betydelsefulla arbetet med att förbättra de offentliga måltiderna.

Livsmedelsverket tar även fram råd för bra mat när det gäller till exempel gravida och ammande kvinnor, förskolan, vuxna och för bra mat på jobbet. Där, liksom i kriterierna för nyckelhålet, är salt och socker en av flera viktiga delar. Nyckelhålmärkning är ett utmärkt hjälpmedel för alla konsumenter så att vi lätt kan välja det nyttigare alternativet.

Av allt salt vi får i oss kommer ca 60–70 procent från färdiga livsmedel som charkprodukter, bröd, matfett, ost och färdigmat. Livsmedelsverket arbetar tillsammans med livsmedelstillverkarna i ett nationellt program för att sänka mängden salt i färdiga livsmedel. Det mål aktörerna satt är att befolkningens saltintag på sikt ska halveras.

För mig är mat av god kvalitet och bra matvanor mycket viktigt.

Anf. 30 PYYRI NIEMI (S):

Fru talman! Jag vill tacka landsbygdsministern för svaret.

Regeringarna i Storbritannien, Finland, Danmark och Norge har arbetat aktivt med livsmedelsmyndigheterna för att minska det genomsnittliga saltintaget hos befolkningen. I Storbritannien påbörjades, på initiativ av den dåvarande Blairregeringen, ett arbete 2003 för att minska saltkonsumtionen i samverkan med livsmedelsmyndigheten, ledande branschaktörer och konsumentorganisationer.

Så här drygt tio år senare, efter ett antal utvärderingar, ser man att det har skett mycket positiva förändringar. 90 olika ledande branschaktörer medverkar aktivt för att minska saltkonsumtionen i Storbritannien. Regeringen satte upp tydliga mål, och många av tillverkarna har nått målen med råge.

I Finland fastställde myndigheterna och regeringen redan före EU-inträdet 1995 obligatorisk märkning av saltinnehåll i relevanta produktgrupper, vilket lett till generellt minskad användning av salt i produktgrupper och även till mindre risk för stroke. Saltintaget i Finland har sedan bestämmelserna infördes gått ned från 14 till 8 gram per dag. Under samma tid har dödligheten i hjärtattacker och stroke minskat med uppemot 80 procent i åldrarna under 64 år. Forskarna anser att det minskade saltintaget står för hälften av den betydande nedgången av hjärtinfarkter och 75–80 procent av nedgången av stroke. Uppmuntrad av framgången har man nyligen sänkt gränserna för salt i industriproducerade livsmedel med ytterligare några procentenheter.

Fru talman! I Danmark räknar man med 1 000 färre dödsfall och besparingar på mellan 300 miljoner och 1 miljard danska kronor om året på att sänka saltintaget bland befolkningen med tre gram per dag. Det visar beräkningarna från danska myndigheter. Storbritannien förväntar sig 14 000 färre dödsfall om året och WHO två och en halv miljon färre dödsfall globalt om saltintaget minskar till 5–6 gram per person och dag.

Flera undersökningar tyder på att saltintaget bland vuxna i Sverige ligger på mellan åtta och tolv gram per dag. Enligt Livsmedelsverkets senaste undersökning av svenskarnas matvanor äter vi i genomsnitt sju gram salt per kvinna och nio gram per man. Även barnen får i sig för mycket salt.

Amerikansk forskning problematiserar tydligt hur vår positiva känsla för salt grundläggs i barndomen och hur svårt det är för livsmedelsindustrin att producera smakrika livsmedel när saltet ska ersättas. Barn söker sig till saltrika produkter, och den känslan blir liksom inte mindre med åren. Det finns forskare som hävdar att Sverige skulle spara 2–3 miljarder årligen inom hälso- och sjukvården ifall saltintaget hos befolkningen skulle minska.

Målsättningen med Livsmedelsverkets arbete är, som landsbygdsministern sade, att på sikt halvera saltintaget från nuvarande 10–12 gram

per dag till 5–6 gram per dag. Det är ett långsiktigt arbete som måste göras i flera steg.

Det är bra, och då kvarstår frågan: Vad gör regeringen för att minska saltintaget på kort och på lång sikt? När ska saltintaget vara halverat? Frågan är ytterst relevant eftersom forskare slår fast att Sverige skulle spara 2–3 miljarder årligen på att reducera saltintaget hos befolkningen. På tio år blir det 20–30 miljarder kronor.

Regeringarna i Storbritannien och i Finland gick i bräschen och genomförde tydliga och omfattande samtal med berörda aktörer. Vilka samtal har landsbygdsministern och till exempel folkhälsoministern för närvarande med sådana här aktörer, eller vill eller önskar regeringen överlåta dessa samtal och ett långsiktigt arbete, kanske byråkratiska utredningar och annat, till Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten?

Anf. 31 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Tack för även den här interpellationen! Det är en angelägen fråga för oss alla att diskutera. Det gäller både vår egen och andras hälsa och välbefinnande.

Jag tycker att det är viktigt när det gäller bra matvanor att vi satsar på barn och ungdomar. För många barn och ungdomar är tyvärr skollunchen kanske den enda lagade måltid de får under dagen. Skolan spelar därför enligt min uppfattning en central roll när det gäller de här frågorna. Det är viktigt att man i skolan lär sig inte bara att äta mat med glädje utan också att äta hälsosamt.

Regeringen gav därför Livsmedelsverket hösten 2011 i uppdrag att inrätta ett kompetenscentrum i samverkan med Skolverket. Varför gjorde vi detta? Jo, det var för att stödja arbetet med näringsriktighet när det gäller skolmaten och skolmåltidens utformning. Regeringen har också gett Livsmedelsverket i uppdrag att konkret och praktiskt stödja personalen inom hälso- och sjukvården i arbetet med råd om bra matvanor. Livsmedelsverket ska genomföra det uppdraget i samverkan med Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. De här arbetena kommer att bli klara under slutet av det här året.

Det är viktigt, fru talman, att konstatera att livsmedelsbranschen i allmänhet tar sitt ansvar. Jag nämnde i mitt svar att Livsmedelsverket har ett pågående arbete med näringslivet vad gäller just salt. Därtill ska konstateras att verket även samarbetar med branschen i andra kostfrågor genom till exempel nyckelhålet, där saltet ingår som en del.

För egen del har jag aktivt deltagit i det här arbetet. Jag gjorde så redan under förra mandatperioden apropå att vi med lätthet kan konstatera att konsumtionen av så kallad färdigmat ökar i vårt land. Den statistik som var tillgänglig visade att saltinnehållet var större i den typen av mat än i den mat som vi lagar själva. Därför tyckte jag att det var angeläget att samla branschen och delta i de samtal som skedde för ett antal år sedan.

Jag vill påstå att de samtalen har givit resultat. Jag har personligen träffat ett antal företrädare för livsmedelsbranschen, och de har talat om för mig att de har bättre sig på det här området. De vill också bidra till att vi alla ska få ett gott liv under hela livet.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 32 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Jag tackar landsbygdsministern för resonemanget. Jag kanske kan tolka det som att det finns möjligheter att sätta upp liknande mål i Sverige som man har gjort i Finland och även i Storbritannien. Jag tror att mål är viktiga att följa upp. Det är inte bara att föra samtal, utan man ska också utvärdera mål och på sikt kunna få de effekter som jag nämnde i mitt förra inlägg.

Låt oss prata om socker i stället, fru talman. Socker är i likhet med salt en smakbärare. Svensken får i sig i genomsnitt 40 kilo socker per år och person. Livsmedelverket klassar sockerintaget som ett folkhälsoproblem. Sverige är ett av tre länder i Europa som saknar en nationell handlingsplan för sockerkonsumtion. Kostnaderna för hälso- och sjukvård relaterad till övervikt och fetma beräknas till 3–4 miljarder kronor per år.

Jag är den förste att säga att jag gillar söta produkter. Jag vet inte om landsbygdsministern gör det, men jag gör det i alla fall. Det är gott, godis är gott – det måste jag tillstå. Men samtidigt inser jag fullt ut hur mycket som står på spel när sockerkonsumtionen i kombination med en ökad saltkonsumtion och en allmänt sittande livsstil kan skapa sämre livskvalitet för dem som drabbas.

Vi behöver inga pekpinnar. Det som krävs är bra och relevant upplysning och information i alla led, från regering och myndigheter till konsumenterna.

Riskerna är betydande och många. En studie utförd på 10 000 personer i USA visar att sju av tio amerikaner får i sig 10 procent av all energi via tillsatt socker. Det är en nivå då sockerkonsumtionen börjar ge en märkbar risk. Också i Sverige föreligger liknande risker, även om det inte är lika påtagligt som i USA. De som dricker en burkläsk om dagen ökar sin risk för hjärtdödlighet med en tredjedel, oavsett kaloriintag.

Jag är säker på att landsbygdsministern också ser barn – som han nämnde – men främst många ungdomar som gärna dricker en eller kanske två burkar läsk på dagtid för att få tillfälliga kickar under skoltid och för att orka med undervisningen. Jag tillstår att jag håller med ministern om att skolmåltiden är väldigt viktig. Intaget under skoldagen är väsentligt för ungdomars och barns förmåga att ta till sig kunskap.

Något annat som kanske inte drabbar barn och ungdomar på samma sätt är diabetes 2. Det är en utbredd folksjukdom i Sverige och globalt. Det är en välfärdssjukdom som i allt väsentligt går att förebygga genom ett måttligt liv där sockerintaget och även tobaks- och alkoholintaget är lagom och motionen en viktig del av vardagen.

En ökad sockerkonsumtion ger inte bara risker för övervikt och hjärt- och kärlsjukdomar. Det är skadligt för tänderna också. När man har ett ständigt intag av sockerprodukter kommer också tänderna att påverkas negativt av den syra som finns i munnen hela dagen.

Slutligen, fru talman, vet vi att mat tenderar att bli en klassfråga. Vi lever i ett land där klyftorna ökar. Vi ser att matpriserna inte har ökat så dramatiskt, men i konsumtionsmönstren kan vi ändå tydligt se att de som köper de mer sockerrika och saltrika måltiderna också oftast har lägre disponibel inkomst.

Detta är ett tufft läge som måste hanteras brett. Jag kan inte klistra denna frågeställning enbart på Landsbygdsdepartementet, utan det handlar om att ta ett fullständigt regeringsansvar. Det ska inte bara ske via

livsmedelsmyndigheter och Socialstyrelsen utan via en längre folkbildning.

Många forskare påstår att det handlar dels om utbildning, information och disponibel inkomst, dels om möjligheter att undervisa och utbilda sina egna barn och ungdomar när det gäller rätt måltider. Det är helt uppenbart att ökad salt- och sockerkonsumtion är en klassfråga.

Anf. 33 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag kan glädja Pyry Niemi med att man i Livsmedelsverkets handledning för personal inom barnhälsovården tar upp problemet med så kallat dolt socker, det vill säga socker som ibland finns i stora mängder i vissa livsmedel. Man säger att det är viktigt att uppmärksamma föräldrar på de dolda sockerkällorna.

Många av de vanliga så kallade mellanmålsalternativen och livsmedlen i vårt land innehåller också mycket socker. Även den problematiken har Livsmedelsverket uppmärksammat i sin handledning för personal inom barnhälsovården. Det är personal som möter alla i vårt land, apropå att vi har en fin och väl utbyggd barn- och mödrahälsovård.

Fru talman! Jag måste upprepa att vi har gett Livsmedelsverket i uppdrag att inrätta vårt nationella kompetenscentrum för måltider inom den offentliga sektorn. Där har vi störst och bäst möjligheter att påverka. Syftet är att stödja och stimulera kommuner och landsting i deras arbete med att ta fram handlingsprogram för de offentliga måltider som serveras inom vård, skola och omsorg.

Jag tror att detta är mycket viktigt apropå att vi alla möter dessa miljöer. En del av oss möter dem mer än ofta, och då är det lätt att ta med sig de goda exemplen till hemmiljön. Här finns kunskap att hämta inom allmän nutrition men även inom områden som sensorik och måltidskunskap. Hållbara matvanor, hygien och säkerhet diskuteras också i de här sammanhangen.

Centret har dessutom arbetat aktivt med att skapa ett nätverk över hela landet för att få fler lokala och regionala aktörer på detta område. De kan hålla kurser, och då och då har personal från centret ställt upp som föreläsare och föredragshållare. Jag vill säga det igen: Jag tycker att den offentliga sektorn är särskilt viktig när det gäller våra matvanor.

Till detta ska läggas att vi sedan en tid tillbaka har nya EU-regler vad beträffar märkning av livsmedel. Där ställs krav på det mesta. Det är allt från stilstorlek på saker som ska vara märkta – stilen ska vara läsbar och på vissa språk – till frågor rörande gener. Vi har också det som interpellanten och jag har debatterat någon gång, nämligen ursprungsmärkning av saker som finns i livsmedel.

I den nya gemensamma EU-lagstiftningen på märkningsområdet finns bland annat en lista på de livsmedelskategorier som måste märkas med särskild information och där konsumenten enligt lagstiftningen måste upplysas om hur saker och ting är.

Anf. 34 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Den offentliga upphandlingen är givetvis viktig i sammanhanget, för den står för en stor del av matinköpen totalt i Sverige och inom EU. Självklart är det så – där är vi helt överens.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

Att jag säger klassfråga handlar inte bara om att det finns tydlig märkning på förpackningar. Landsbygdsministern är väl medveten om att vi socialdemokrater står bakom en tydlig ursprungsmärkning.

Det räcker inte heller bara med att vi har en bra och tydlig nyckelmärkning, utan det handlar om vilka varor man väljer. Den som har det tuffast med pengar väljer oftast det som är billigast att handla. Nu ska jag inte säga att det är sämre produkter, men sannolikheten är större att det finns mer socker och salt i de billiga produkterna. Så har jag fått lära mig, men jag kanske har fel.

Livsmedelshandlarna står inte direkt och säljer trepack med ekologiskt närodlat tomat, utan det är klart att de tar ett bättre pris för dem. I stället säljer de kanske tre pizzor för ett lägre pris. Att jag gör denna liknelse har att göra med att även livsmedelshandlarna har ett stort ansvar för att leverera och marknadsföra produkter som är näringsriktiga, innehåller mindre salt och socker och så vidare.

Med detta sagt är det bra om vi skulle kunna hitta mål för saltintaget. Det är bra om vi skulle kunna hitta mål för sockerkonsumtionen. Det är också bra att vi kan ha ännu tydligare samtal med branschaktörerna i detta sammanhang. Det kommer nämligen inte att funka med regler om inte branschaktörerna är med. Och det kommer inte att funka med inriktningar om konsumenterna inte förstår vad som är nödvändigt eller inte. Därför behöver vi en tydlig och klar strategi från regeringen ut till konsumenterna.

Anf. 35 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Jag tackar än en gång för den viktiga interpellationen. Det är viktigt att vi ser till att sköta oss själva. Men det är också viktigt att vi från Myndighetsverket hjälper till så gott vi kan med att utge de råd som kan utgöra en grund för oss som individer men också för de aktörer som finns till exempel inom den offentliga sektorn att ge oss den livsnödvändiga maten på ett bra och hälsosamt sätt varje dag under de tider som vi är i verksamhet men också därefter.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2013/14:261 om SVT:s regionala nyhetsbevakning

Anf. 36 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Marie Nordén har frågat mig vad jag avser att göra för att säkerställa att hela landet ska ha tillgång till en public service som håller hög kvalitet.

Den 19 december förra året beslutade regeringen om sändningstillstånd och anslagsvillkor för Sveriges Television, mot bakgrund av riksdagens beslut om propositionen *Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014–2019*.

Enligt sändningstillståndet ska SVT utforma sina program så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsätt-

ningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen. SVT:s nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska ha olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. Företaget ska även sända regionala nyhetsprogram.

Enligt anslagsvillkoren ska SVT ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Den lokala och regionala organisationen ska ha tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Organisationen ska utformas med syfte att möjliggöra hög närvaro av personer ute i landet med kunskap om och förankring i de olika regionerna. Den andel av allmänproduktionen i SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Anslagsvillkoren innehåller samtidigt skrivningar om att SVT inom tillgängliga ekonomiska ramar ska göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla uppdraget. Verksamheten ska inom ramen för uppdraget bedrivas rationellt, och SVT ska kontinuerligt öka effektiviteten och produktiviteten.

Inom ramen för dessa styrdokument sköter SVT sin verksamhet självständigt. Företaget redovisar årligen i en public service-redovisning hur uppdraget från riksdag och regering har uppfyllts. Granskningsnämnden för radio och tv granskar sedan denna redovisning och bedömer om företaget har uppfyllt uppdraget. Granskningsnämndens bedömningar redovisas varje år till regeringen.

Anf. 37 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Jag börjar med att tacka ministern för svaret. Men jag beklagar att ministern tyvärr inte delar min oro och även andras för den riktning som Sveriges Television är på väg att ta när man nu ska organisera om nyhetsförmedlingen ute i landet och vad det kommer att innebära.

Ministern säger i sitt svar att Sveriges Television ska ha en decentraliserad organisation som skapar förutsättningar för självständigt beslutsfattande på lokal och regional nivå och att den ska ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Det är viktiga riktlinjer.

Det låter mycket bra, och vi är alla överens om att detta ska följas. Vi vill nog alla tro att SVT väljer att organisera verksamheten så att detta kan uppnås och att de styrdokument som ministern hänvisar till med dessa direktiv skulle vara tillräckliga. Men tyvärr är det uppenbart att så inte är fallet när SVT nu avser att genomföra en förändring som innebär att satsningen på de regionala nyheterna i storstädernas förorter kommer att ske på bekostnad av de regionala nyhetssändningarna ute i landet, då pengar och personal flyttas från landsbygd till stad. Detta kommer självklart att få negativa konsekvenser.

Med färre och mer centraliserade resurser till de norra delarna av landet kommer nyhetsbevakningen att försämrats. Trots att antalet tittare när det gäller regionala nyheter är oförändrat och har mer än 50 procent fler tittare än till exempel *Aktuellt* prioriteras inte dessa.

Jag kan tyvärr inte tolka SVT:s prioriteringar på något annat sätt än att tittarna på landsbygden inte värderas lika högt av SVT som tittarna i storstäderna. Det känns sorgligt att säga det. När SVT avser att avveckla regionala programledare, avveckla studiomöjligheterna och göra sig av med all regional teknisk personal är det tittarna som får en sämre produkt.

Som tittare i Jämtland kan vi glömma djupare belysning av aktuella frågor i längre reportage. Vi får i stället nöja oss med kortare nyhetssändningar och med mer löpandebandrapportering av nyheterna. Det skulle finnas mer att söka på webben. Det är många som känner en frustration över detta med att söka på webben, vilket jag kommer att återkomma till.

Jag tycker att det finns anledning att ställa en fråga till ministern. Anser ministern att det är rätt att landsbygdsbor ska få mycket mindre för sina tv-licenspengar?

I nyhetsutredningen står det klart att regionala reportrar ska producera korta nyheter med fokus på att lägga dem online. Vad som är intressant och värt att rapportera om ska avgöras på huvudkontoret i Stockholm. Det är också någonting som oroar. Jag tycker att det är någonting som borde få ministern att reagera med tanke på vad ministern säger i sitt svar om den lokala och regionala självständigheten.

Jag har respekt för att SVT ska besitta en viss självständighet och att ministern inte kan, ska eller får gå in och styra verksamheten i detalj. Men jag tycker ändå att det borde finnas all anledning för ministern att reagera och agera med anledning av detta. Eller är det så att ministern anser att den nya organisationen är en önskvärd utveckling?

Min fråga kvarstår alltså: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att säkerställa att hela landet ska ha tillgång till public service och en väsentlig, fungerande och bra nyhetsbevakning?

Anf. 38 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Vi har mycket television i Sverige. Vi överöses nästan med kanaler av alla de slag. Men vi har alldeles för lite regional tv. Där har Sveriges Television ett oerhört viktigt uppdrag. Sveriges Television är på något sätt ett kitt som håller ihop ett land och ett kitt som också håller ihop en region.

Vi känner oro också längst upp i norr, i Norrbotten – inte bara i Jämtland – för det som nu planeras. Det som ligger till grund för utredningen är att man tittar på befolkningstäthet, alltså antal tv-kameror per huvud. Om det skulle vara en reklamfinansierad television kan man kanske förstå en sådan utgångspunkt. Men när public service börjar använda befolkningstäthet för att organisera sig blir man mycket orolig.

Det talas om ny teknik och mindre som är direktsänt. Vi ska inte vara emot ny teknik. Men webben kan aldrig motsvara det som direktsänd regional-tv har. SVT i Norrbotten har gjort undersökningar om hur folk tittar, och det visar sig att webb-tv har 10 000–15 000 tittare per vecka. Det är alltså uppåt 2 000 per dag. De direktsända tv-nyheterna har dock uppåt 100 000 tittare per dag. Det är en avsevärd skillnad.

Ja, i framtiden får ny teknik en större roll, men uppe i norr har vi väldigt stora problem med bredband. Det går i praktiken inte att titta på webb-tv. Jag var uppe och besökte en kvinnlig företagare utanför Pajala i förra veckan, och hon kunde inte ens betala sina räkningar via banken

med sitt bredband. Så är situationen där. Våra förutsättningar ser väldigt olika ut i landet, och jag hoppas att ministern tar det till sig när man för vidare diskussionen om hur SVT ska vara organiserat. Det behövs mer resurser för att ge ett utbud som speglar hela landet, och det där kittet som håller ihop landet får vi inte slarva med.

Dessutom har SVT i Norrbotten ett annat uppdrag som kanske skiljer sig från uppdraget på många ställen, och det handlar om de minoritets-språk vi har där uppe. Förutom att sändningar ska vara på svenska finns finska, samiska och meänkieli, alltså tornedalsfinska, där. Det är klart att jag och många där uppe i norr blir jätteoroliga över utredningen när man tittar på befolkningstäthet.

Anf. 39 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag känner naturligtvis till att det under en period har varit en debatt i norra Sverige med anledning av att Sveriges Television ska se över organiseringen av den lokala bevakningen. Det är alltså ingen nyhet. Jag känner också till att många tidningsföretag har problem därför att färre köper eller prenumererar på tidningar, och man har också förlo-
rat annonser. Att hela mediasituationen känns angelägen att diskutera är alltså någonting jag har största förståelse för.

Det finns också ett starkt skäl till att vi talar om att public service verkar i allmänhetens tjänst: Den *är* i allmänhetens tjänst. Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har ett väldigt starkt för-
troende hos svenska folket. Det finns också stora förväntningar på de tre bolagen att de inte bara ska spegla hela landet utan även göra det med kvalitet och relevans samt göra sådant som andra medieföretag kanske inte gör. En sådan sak nämnde Sven-Erik Bucht, nämligen att ha sänd-
ningar också på våra nationella minoritetspråk.

Med det sagt har vi även en stark önskan – inte minst från politiskt håll, där vi är eniga – om att de publika bolagen ska vara självständiga. Man tycker inte om att politikerna går in och styr hur programmen ska läggas upp eller vilka program det ska vara, eller att politikerna styr över olika kvoter – även om det ibland finns önskemål i den vägen.

Vi utformar kraven på de tre bolagen utifrån det sändningstillstånd vi antog för inte så länge sedan och som gäller fram till 2019, och jag skulle säga att vi snarare har skärpt kraven på att hela landet ska speglas. Det gäller inte bara geografiskt utan även den variation som finns hos befolk-
ningen. Det kan gälla språk, etnicitet, sexuell tillhörighet, kön eller flera andra variabler. I den delen vill jag alltså säga att man från regeringens och riksdagens sida har varit extra tydlig.

Vi är eniga om mycket. Det är inte alltid det är så, men i den här frågan är vi det. Alla betalar samma avgift – 2 076 kronor per år. Det är en avgift vi inte heller har behövt höja, vilket jag är extra glad för. Alla har naturligtvis rätt till relevant lokal bevakning. Men vad den interna över-
syn som görs kommer att landa i vet jag inte, och det ska jag egentligen inte heller veta. Vi ska nämligen inte gå in där.

I och med diskussionen som har varit, och i och med interpellationen från tjänstemannahåll, har vi dock naturligtvis haft kontakter med SVT:s strategiavdelning. De övertygar oss om att det här inte är ett besparings-
projekt, utan det ska syfta till att serva publiken. Man har inte för avsikt

att lägga ned lokala redaktioner, utan man vill snarare bygga upp fler på andra håll – exempelvis i Södertälje och i delar av Skåne där många bor och där man inte har haft en tillräckligt bra lokal bevakning.

Anf. 40 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Som jag sade tidigare har jag full respekt för att det inte ska detaljstyras. Kulturdepartementet och ministern ska inte gå in i detalj och försöka kontrollera SVT.

Trots att man som ministern säger har skärpt kravet på närvaro i hela landet är det dock en organisation man bygger upp och gör om som faktiskt ger konsekvenser i de delar av landet som ska bekosta de satsningar som görs i storstäderna. Jag menar att den organisationen går emot de riktlinjer man har slagit fast. Det är ju det politiska redskap vi har, de politiska riktlinjerna, och där är det regeringen som har ansvaret att se till att de följs. Den kommunikationen är viktig.

Precis som ministern sade i sitt senaste anförande är mediesituationen väldigt oroväckande – TT har minskat antalet kontor i Norrland, vi ser hur tidningarna krymper, man har färre och färre lokalreportrar och man har färre möjligheter att rapportera hur situationen ser ut i de mindre kommunerna. Människor får i stället ta del av mer lättillgängliga nyheter från centralorterna. Då är det ju public service som på något sätt ska fylla det tomrum de kommersiella mediebolagen inte klarar av att fylla. Det är nämligen någonting vi gemensamt finansierar, och därför är det så viktigt att se till att SVT finns i hela landet.

Jag ser dock att det är på väg att hända någonting helt annat när man säger att man ska satsa och bygga upp nya stationer i tätort. I storstäderna är det dessutom lättare; det är inga avstånd att tala om. De befintliga nyhetsstationerna har inga långa avstånd för att komma och rapportera och se vad som händer i tätorterna, medan jag lever i en verklighet uppe i Jämtland där det kan vara 30 mil för att ta sig till en nyhet i Gäddede när vi bara har reportrar i Östersund. Det är den verklighet vi lever i, men vi känner ändå att det man har beskrivit och det vi har tagit del av i utredningen är oroväckande.

Jag tycker att det finns anledning att fundera på hur vi ska få SVT att faktiskt förstå riktlinjerna om vi nu skärper dem men de ändå inte följs. Det är nämligen det vi ser är på väg att hända, och det drabbar landsbygd och glesbygd som redan i dag har en ansträngd mediesituation. Då undrar jag: Hur tänker ministern göra? Precis som Sven-Erik Bucht sade fungerar inte webben, som man nu lutar sig emot och säger ska fylla tomrummet, överallt. Vi lever fortfarande i ett land där alla inte har tillgång till den även om det ska vara så.

Det är också så att webben bara kan vara ett fungerande redskap för att sprida nyheter om vi har en fungerande nyhetsbevakning som har tid, resurser och möjlighet att göra mer än bara skrapa på ytan. Webben är ingenting annat än en ny teknik som ska fyllas med ett innehåll, och det är just innehållet vi är rädda för ska krympa och bli det jag tror att vi alla är överens om att vi inte vill ha. Vi vill att licenspengarna ska användas i hela landet, och vi vill att alla licensbetalare – alla medborgare – ska känna igen sig och känna att det finns en rapportering från deras del av landet.

Vi som bor i glesbygd vet att vi aldrig kommer att få samma rapportering som de stora städerna får, men vi vill ändå känna att vi värderas. Det är det jag vill att regeringen och ministern ska säkerställa i kommunikationen med SVT.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 41 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag håller med statsrådet om att politiken absolut inte ska styra programutbudet. Vi ska inte blanda oss i det. Det är oerhört viktigt att public service är fristående på det sättet från politiken.

Sedan hoppas jag att statsrådet tar till sig den här diskussionen. Det är väldigt speciella förhållanden runt om i vårt land. Kittet som håller ihop får vi inte släppa ifrån oss. Det är viktigt att vi har en mer regional television. Många av de kommersiella medierna lämnar vårt län. Det är egentligen märkligt, men det är klart att de räknar antalet huvuden som finns där. Det får dock aldrig SVT ha som grund för hur de organiserar sig.

Norrbotten utgör 25 procent av landets yta. Det är ett oerhört stort län att bevaka nyhetsmässigt. Det går inte att komma ifrån att det tar tid. Dessutom händer det väldigt mycket i Norrbotten. Vi har en oerhört hög tillväxt. Norrbotten är ett av landets största tillväxtlän, och det händer mycket där som behöver bevakas. Det är en oerhört viktig demokrati-fråga att vi har en regional television uppe i norr.

Jag hoppas verkligen att statsrådet är med på att vi från politiken måste säkerställa att det finns resurser också för ett regionalt utbud.

Anf. 42 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Förra veckan träffade jag två studenter som går på en utbildning som de från början trodde var till fotograf, men det är en del journalistikinslag i utbildningen. Mediebranschens utveckling gör nämligen att man inte har råd med någon som bara är fotograf utan fotografen måste också kunna skriva en artikel. En fotograf som åker ut på ett uppdrag ska kunna göra både och. Det gäller specifikt för vår del av landet, alltså Norrland, där vi har långa avstånd. Jämtland och Västernorrland, där Mittnytt är verksamt som en del av public service, är till ytan ungefär lika stort som Belgien och Holland. Det är självklart att man då måste kunna göra flera saker samtidigt när man åker ut och bevakar en nyhet.

Detta gäller också andra medier hos oss som tidningar och TV4:s lokala nyheter, som i princip inte finns eller lokalt väldigt lite. Därför är public service enormt viktig. Det är i princip vår enda möjlighet i Väster-norrland att få höra vad som händer i Jämtland och tvärtom.

Fru talman! Om jag nu skulle säga ordet "bostadsbrist" skulle man direkt kunna tänka på Stockholm, men i kommuner som till exempel Gällivare och Kiruna är bostadsbristen kanske ännu större än i Stockholm. Det är viktigt att ha en lokal nyhetsbevakning för att kunna visa skillnaderna i landet. Kanske skulle SVT centralt kunna lyfta sådana frågor som berör oss i de regioner där vi bor. Vi behöver ha det kitt som Sven-Erik Bucht var inne på för att vi ska kunna få information om varandras situation och en bild av vad som händer i hela Sverige. Därför är det oerhört viktigt med public service, som i alla fall hittills har varit en garant för att vi ska få den lokala nyhetsbevakningen.

Jag förstår och respekterar statsrådet och håller med om att vi inte ska styra public service och tala om var de ska ha sina stationer. Men det är från demokratisk synpunkt viktigt att den lokala nyhetsbevakningen finns kvar och är tillgänglig även för grupper med olika handikapp, som hörselskadade och andra, förutom att det är viktigt att vi har nyhetsbevakning lokalt.

Anf. 43 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! För att demokratin ska kunna fungera bra krävs det upplysta människor i norr och söder och i öster och väster.

Jag tror att det är två ord som vi måste ta fasta på när vi diskuterar Sveriges Television som en enskildhet. Det ena ordet är ”gratis”. Folk tror numera att god journalistik är gratis, men god journalistik kostar. Nyheter må vara gratis, men god journalistik kostar. Det andra är ett annat begrepp, nämligen ”medieskugga”. Medieskuggan är inte bara, som Lars Nord på Mittuniversitet så väl har utvecklat, en geografisk företeelse. Den är i högsta grad en företeelse i storstadens omgivning.

Fru talman! Hur blir människorna nere i Botkyrka och Huddinge, med 80 000–100 000 invånare, informerade om vad som händer? Ja, uppriktigt sagt är det inte genom vare sig Sveriges Television eller de lokala tidningarna, av den anledningen att de inte finns. Det finns visserligen en del tidningar som kommer ut en gång i veckan.

Det är klart att om man bor i Eksjö och läser Smålandstidningen eller om man, som fru talman, bor i Sundsvall och läser Sundsvalls Tidning eller Dagbladet där kan man bli väldigt välinformerad av den anledningen att det finns prenumererade tidningar som tar sina läsare på fullt allvar och vill täcka vad som händer, inte bara kommunalt utan också i näringslivet och så vidare.

Här är en jättestor svårighet. De som satt med i förra Presstödskommittén har försökt utreda hur vi i dagens tekniksamhälle ska komma bort från denna medieskugga, för den är det allra största problemet. Vi ser att tidningarna och inte bara Sveriges Television gör stora ansträngningar där.

Tidningarnas Telegrambyrå, som vi uppfattar är ett rikstäckande medium, har lagt ned alla sina redaktioner norr om Uppsala. Det är klart att det får en effekt så småningom på hur det fungerar i stora delar av i det här fallet just Norrland, och i många kommuner runt om i landet. Hundratusentals läsare befinner sig i medieskugga och som ytterst är det som Marie Nordéns interpellation handlar om.

Vi måste se till att finna nya former för finansieringen. Och det är inte lätt i det samhälle som vi har nu där många människor har vant sig vid att nyheterna är gratis. Man är beredd att betala för tekniköverföringen, men man är inte beredd att betala för den goda journalistiken.

Jag tycker att det är alldeles utmärkt att man ser till att Sveriges Television i det här området bevakar Södertälje bättre. Men i detta län med 25 kommuner och Uppsala län med 7 kommuner, sammanlagt över 30 kommuner som ska bevakas, behövs det mycket mer resurser, inte därför att det är väldigt långa avstånd här. Det är det inte alls.

Fru talman! Jag slutar med en historia som jag har berättat här tidigare. När Jan-Erik Wikström införde närradion 1977 tyckte Grönköpings Veckoblad att man skulle sluta prenumerera på Grönköpings Veckoblad

eftersom alla deras tryckta nyheter omedelbart upplästes i Grönköpings lokalradio.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Anf. 44 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Det är intressant att många vill ge sig in i diskussionen, och det förvånar mig inte eftersom mediefrågor är viktiga.

Tack, Gunnar Andrén, för att du sade att god journalistik inte är och inte kan vara gratis!

Jag är själv utbildad journalist. Jag gick på Journalisthögskolan på 70-talet, och det var en speciell tid. Jag jobbade också som journalist i 20 år, så det är ett hantverk jag kan.

Mycket har blivit bättre sedan dess. Inte minst är det på många sätt enklare att vara journalist. Det är inte lika tung utrustning att släpa runt på om man exempelvis är tv-reporter. Det är bra, Jasenko, att man kan behärska såväl fototekniken som skrivandet och redigerandet. Förr var det strikt uppdelat fackligt, och det var inte till gagn för journalistiken. Denna del har alltså blivit bättre, och kanske roligare, för många journalister.

Låt oss gå in på andra glädjeämnen eller bekymmer, beroende på hur man ser det. Jag var i Kiruna för inte så länge sedan. Där talar man om fly-in/fly-out. Jag tror att det är 1 000 personer som pendlar på grund av bostadsbrist. Det var inte därför jag var där utan för att besöka Sameteatern och biblioteket, men jag lärde mig mycket annat också.

Till Marie Nordén som har ställt interpellationen: Det är i någon mening en knepig fråga, för SVT är ett självständigt bolag. Vi har fattat beslut om sändningstillstånd, och där sägs tydligt vad som gäller för regional och lokal bevakning och det speciella ansvar och uppdrag som SVT har i kraft av sin generösa finansiering och det stöd man har hos befolkningen. Hur SVT sedan väljer att organisera verksamheten är inget som vi kan eller ska lägga oss i från politiskt håll.

Jag är dock övertygad om att man inte bara känner till de krav som vi ställer å svenska folkets vägnar, för det är det vi faktiskt gör, utan också den debatt som har varit.

Marie Nordén undrade vad man kan göra politiskt. Vi har en avstämning efter tre år, en så kallad kontrollstation. Det är ett sätt. Vi har också årliga anslagsvillkor som i viss mån går in på hur man faktiskt utför sitt uppdrag. Granskningsnämnden gör också årliga avstämmningar, vilket jag nämnde i mitt första inlägg. Det är också en möjlighet att föra upp detta till diskussion med SVT.

Webben är bra men kan inte ersätta allt. Här finns också problemet att många lokaltidningar ser det som en konkurrenssituation. De får svårt att verka om materialet ligger på webben. Därför har Myndigheten för radio och tv fått ett särskilt uppdrag att se till att det inte blir en snedvriden konkurrens. Vi vill ha ett rikt medielandskap.

Anf. 45 MARIE NORDÉN (S):

Fru talman! Det är i grund och botten en fråga om demokrati. Det handlar om att synliggöra hela landet och att alla ska känna igen sig i den nyhetsbevakning som finns. Det stöd och förtroende som public service åtnjuter kan man förlora den dagen medborgarna känner att de inte är

Svar på
interpellationer

synliga eller inte finns. Många känner så redan i dag men vet att verkligheten ser ut så. Public service kan dock som sagt förlora stödet.

Precis som Gunnar Andrén sade är det viktigt att vi synliggör allas medieskugga. Jag är inte på något sätt emot den satsning som SVT vill göra i de viktiga förorterna. Man har dragit slutsatsen att människorna här känner sig osynliga. Men i sin välvilja att synliggöra deras verklighet riskerar man att skapa medieskugga i andra människors verklighet. Det handlar såklart om resurser.

Jag är orolig över utvecklingen. Jag förstår ministerns situation och hoppas att ministern använder de redskap som finns och som ministern redogjorde för.

Frågan har debatterats med Eva Hamilton i medierna, men hennes svar är inte betryggande. Hon osynliggör medborgarna i Jämtland, som jag företräder, och i övriga Norrland, även om hon kanske gör det i välvilja att synliggöra andra.

Granskningsnämnden har kritiserat SVT för att man inte redogör för hela landets verklighet, och då ska man ta lärdom av det på SVT.

Jag tackar för svaret och debatten. Jag är glad för de redskap ministern redogjorde för, och jag hoppas att ministern använder dem.

Anf. 46 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Som Marie Nordén sade är det en viktig demokratifråga. Det faktum att public service åtnjuter så stort förtroende hos svenska folket är ett demokratibetyg för samhället i stort.

Fru talman! Jag är född och uppvuxen i ett annat land och vet hur det är när det inte finns public service som man känner tillit till och när man inte kan lita på det man hör på nyheterna.

Därför är det viktigt att även fortsättningsvis ha public service som åtnjuter stort förtroende hos svenska folket. Det är vi inte på något sätt oeniga om, och det är bra. Därför behöver vi se över alla möjligheter och verktyg vi har för att kunna behålla tilltron och ge god public service.

Regional och lokal närvaro och nyhetsrapportering är viktig både i ett regionalt perspektiv och för att knyta Sverige samman.

Anf. 47 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag instämmer i allra högsta grad i det som handlar om den demokratiska betydelsen. Jag har flera gånger haft förmånen att lyssna på Jesper Strömbäck som har lett Framtidskommissionen. Han har talat om risken för en informationsklyfta mellan mediesökarna och medieundvikarna. Public service har en viktig betydelse här.

Apropå opposition: I förra veckan var jag i Ryssland och träffade företrädare för deras så kallade public service. Demokratibegreppet kan dock i hög grad diskuteras eftersom oppositionens synpunkter och åsikter sänds på tider när ingen lyssnar eller ser.

Regeringen har i den nya propositionen och det nya sändningstillståndet stärkt alla de tre public service-bolagens uppdrag att spegla hela landet, inte bara geografiskt utan på alla möjliga sätt. Jag tror att jag redogjorde för det tidigare.

Regering och riksdag ger också ett årligt presstöd på över 550 miljoner kronor för att tidningar ska kunna överleva. Vi har nyligen haft en

presstödsutredning som så småningom ska ut och förhoppningsvis resultera i nya möjligheter för medier att överleva.

Vi har goda villkor för public service. Med drygt 7 miljarder kronor och ett starkt förtroende kan man göra mycket bevakning både regionalt och nationellt. Det utgår jag också från att man gör.

Vi bygger ut bredband, även om det finns en del kvar att göra. Och, som sagt, när det gäller att god journalistik kostar är jag glad över att säga att det femte jobbskatteavdraget kan användas också till att prenumerera på en daglig tidning, vilket jag hoppas att många gör.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

9 § Svar på interpellation 2013/14:275 om nationella minoriteter och Filminstitutet

Anf. 48 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Raimo Pärssinen har frågat mig om jag är beredd att uttala uppdrag till Filminstitutet i enlighet med vår, av riksdagen, antagna minoritetslagstiftning.

Jag vill inleda med att upprepa mitt svar på Raimo Pärssinens skriftliga fråga för några veckor sedan. Regeringens utgångspunkt är givetvis att Filminstitutet i sin verksamhet ska beakta de krav som lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt språklagen ställer.

Det finns också anledning för mig att återigen lyfta fram att Filminstitutet har ett uttalat uppdrag när det gäller mångfald i hela sin verksamhet. Avsaknaden av ett uttalat uppdrag när det gäller de nationella minoriteterna specifikt ska inte tolkas som att Filminstitutet kan bortse från ovan nämnda lagar. Förklaringen ligger i stället i formen och detaljnivån i styrningen.

Regeringen styr sedan ett antal år tillbaka myndigheter och institutioner av Filminstitutets typ utifrån inriktningen att minska detaljstyrningen.

Som framgår av svaret på Raimo Pärssinens tidigare fråga innebär detta att den statliga styrningen av Filminstitutet utgår från stiftelseförordnandet, 2013 års filmavtal samt de mål som är uppsatta för kulturpolitiken och för filmpolitiken. Vidare sker styrningen i förordningar och i riktlinjebeslut. Regeringen kan även ge uppdrag genom särskilda beslut när en fråga inte bedöms rymmas inom ramen för den grundläggande verksamheten.

I propositionen *Bättre villkor för svensk film* gör regeringen bedömningen att främjande av mångfald på filmområdet utgör en prioriterad del av filmpolitikens inriktning. I mångfaldsbegreppet ingår bland annat främjande av de nationella minoriteternas rätt till kultur. Regeringen anger i riktlinjebeslutet för Filminstitutet att jämställdhet och mångfald på filmområdet ska främjas, men överlåter till Filminstitutet att avgöra hur detta ska genomföras i verksamheten. Exempelvis utgör mångfaldsperspektivet en av bedömningsgrunderna i stödgivningen enligt de riktlinjer som Filminstitutet beslutar för respektive stöd.

De skrivningar om mångfald som finns i 2013 års filmavtal och i filmpolitikens inriktning samt i riktlinjebeslutet för Filminstitutet har av regeringen bedömts utgöra tillräcklig grund för styrningen av Filminstitutet. Den resultatredovisning som Filminstitutet väntas inkomma med senast den 1 mars i år är den första som lämnas utifrån den nya filmpolitiska inriktningen. Om redovisningen skulle visa att Filminstitutet inte arbetar på ett tillfredsställande sätt med mångfaldsfrågorna utifrån de uppsatta målen är regeringen beredd att förtydliga kommande riktlinjebeslut.

Anf. 49 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Tack, kulturministern, för svaret. Den här frågan är del av ett ganska brett område som handlar om nationella minoriteter, och i det här fallet gäller det sverigefinnarna.

Sverigefinnarna för en ständig kamp för att förstärka det finska språket här i Sverige. Det har skett framsteg på en del förvaltningsområden. Jag ska inte alls kritisera regeringen, för den har också gjort bra saker.

Men vi i den svensk-finska föreningen här i riksdagen tycker att det finns fler steg som borde tas. Vi har en ganska givande dialog med Erik Ullenhag, och vi kommer att fortsätta att föra den. Nu är vi inne på och snuddar vid kulturministerns område.

Jag blev lite förvånad när jag fick reda på att Filminstitutet inte har något uttalat uppdrag när det gäller de nationella minoriteterna. Precis som jag skrev i den skriftliga frågan till kulturministern står det i språklagen att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling, kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Det var därför som jag formulerade mig på det sättet. Är det så att Filminstitutet inte har krav på sig att följa den lagstiftning som finns? Svaret är ju givet, det är klart att man ska göra det.

Vi vill ju – och det hoppas jag att också regeringen och kulturministern vill – att de nationella minoriteterna ska bli och vara en naturlig del på alla politikområden.

Nu säger man från Filminstitutet att man inte beviljar några anslag till de nationella minoriteterna för filmprojekt förrän det kommer direktiv från Kulturdepartementet. Då är det naturligtvis ansvarig kulturminister som kanske skulle kunna hjälpa till med ett direktiv till Filminstitutet.

Förhoppningsvis är statsrådet intresserad av de här frågorna. Det handlar om en stor grupp i Sverige och om en gemensam historia som går långt tillbaka i tiden med både den östra rikshalvan och en del av Sverige. Vi har byggt det här landet tillsammans.

Jag vill inte påstå att kulturministern har för låg ambitionsnivå, och jag vill helst inte göra det heller efter den här interpellationsdebatten. Det vore väldigt bra om vi kunde få en klar signal om att det är självklart att Filminstitutet ska vara en naturlig del i att främja den nationella minoritet som sverigefinnar utgör.

Jag träffade en chefredaktör för en tidning som heter Yks'Kaks och som finns i Västerås. Han var bekymrad över att tidningen inte fick några anslag eller ta del av något stöd. Det handlar om väldigt lite pengar.

Chefredaktören sade att utvecklingen inte går åt rätt håll. Vi måste få möjlighet att revitalisera det finska språket i Sverige.

Både tidningar och särskilt film är ju väldigt effektivt. Det vet jag själv som behöver revitalisera min egen finska. Det är enkelt, intressant och grundläggande för min språkidentitet att titta på finsk film.

Anf. 50 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Det gläder mig att Raimo Pärssinen inte längre står bakom det uttryck som han använde i interpellationen, att mitt tidigare svar andades likgiltighet och uppgivenhet. Så är det inte. Det var bra att vi fick ett erkännande för att mycket går framåt och att vi arbetar på många olika håll med de här frågorna. Språklagen är ett sätt. Styrning av myndigheter är ett annat. Det finns också flera ministrar och departement som är engagerade i den här frågan. Därför är det bra att ni har en god relation och en dialog med Erik Ullenhag.

Det är inte bara vi som står här i kammaren som deltar i debatten, utan det finns även en del som följer den. Så det finns kanske skäl att berätta om vilka de fem nationella minoritetsspråken är. Det är ju finska, samiska, meänkieli, romani chib, och jiddisch. Skälet till att vi har dessa fem minoritetsspråk är att de har talats och funnits i Sverige sedan 1700-talet. Med tiden kan vi kanske få fler nationella språk, men än så länge har vi dessa fem.

Jag vill minnas – och det vet säkert Raimo Pärssinen bättre än jag – att det är 200 000–300 000 personer i Sverige som använder finska mer eller mindre dagligen.

I vårt grannland har man ett annat problem. Där för svenskan en tyngande tillvaro. Jag skulle önska att det fanns en lika vital och positiv debatt där om betydelsen av minoritetsspråk som jag tycker att vi ändå har här.

Åter till Filminstitutet. Visst är det så att filmen är ett väldigt slagkraftigt kulturmedium, det vet vi alla. Filmen är ju också – inte bara i Sverige utan i hela Europa – den kulturform som faktiskt har ökat bland medborgarna, så är det inte med alla kulturformer. Väldigt många går på bio, och ännu fler ser film. Då är det viktigt att det är filmer som speglar olika sätt att leva, olika sätt att vara och olika språk.

Filminstitutet är inte en myndighet utan en stiftelse, även om pengarna går via kulturbudgeten i stor utsträckning. Det finns alltså förväntningar. Kulturrådet har ett helt annat uppdrag när det handlar om att bevaka de nationella minoriteternas ställning. Det handlar om att skydda, stärka och stödja, och det gäller flera olika myndigheter. Men det innebär naturligtvis inte att Filminstitutet skulle kunna säga att detta inte är ett uppdrag för dem. Det säger de inte heller.

Mångfaldsbegreppet och jämställdhetsfrågorna är någonting som vi har tryckt på att man måste arbeta mycket mer med.

Den utvärdering som ska komma nu den 1 mars, där man också ser över sina stödformer, kommer förmodligen att ge bränsle till ytterligare debatt. Jag utgår från att detta är frågor som man tar på största allvar på Filminstitutet. Jag tror också att det är så.

Anf. 51 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Det gläder mig att höra, kulturministern, att den lilla interpellationen i riksdagen också har sin del i helheten. Vi får hoppas på ett positivt resultat.

Jag vill betona att Svensk-finska föreningen i riksdagen har medlemmar från samtliga riksdagspartier. Ellen Juntti, som nu sitter i kammaren, liksom Pyry Niemi hör till medlemmarna. Oavsett partitillhörighet har vi en gemensam sak, och det är att driva den finska frågan i Sverige och samtidigt följa det svenska språkets utveckling i Finland.

I Finland finns det ett folkting som följer svenska språket, och det bildades redan 1919, om jag inte missminner mig. Det finns också starka krafter som verkligen främjar det svenska språket. Nu har det kommit in andra oroselement, som kallar sig Perussuomalaiset, som försöker trycka tillbaka svenskan.

I Finland kan man se svensk tv överallt. Det är också en skillnad, och den frågan måste lyftas upp ordentligt här i kammaren. Vilka möjligheter ger vi våra sverigefinnar att ta del av finska nyheter så brett som möjligt? Det går inte att bara hänvisa till att man kan ta det via webben, på nätet och så vidare. Det fungerar inte riktigt om vi tittar på vilka som använder sig av de nya tekniska sakerna. Det är en fråga som vi säkert kommer att återkomma till.

Vi kan se det i perspektivet av att vi i Sverige har sämre möjligheter till utbildning i finska språket. Det finns alldeles för få lärare. Satsningarna är alltid välbehövliga – det har jag också sagt till Erik Ullenhag – men de är tyvärr alldeles för små. Då skulle vi väl kunna vara överens över partigränserna om att vi behöver förstärka den möjligheten genom att se till att det blir fler lärare i finska. Vi behöver också se till att fler får möjlighet att ge vård och omsorg på finska språket, vilket är en skyldighet enligt lagen om nationella minoriteter på förvaltningsområdena. Min gamla mamma är ett sådant tydligt exempel. Hon har tyvärr inte den möjligheten, men hon skulle gärna vilja ha den.

Vi får se det här i den stora helheten.

En liten bricka i detta är det naturligtvis om Filminstitutet kan dra sitt strå till stacken, titta på de ansökningar som finns och ta in det ordentligt, så att man inte behöver få de mörka misstankarna om att de kanske inte är så intresserade av det här utan kanske är intresserade av någon annan typ av kultur. Det tror jag inte alls – jag vill inte ens tänka åt det hållet.

Då förväntar vi oss – jag säger ”vi”, men det kanske jag inte ska göra i kammaren, fru talman, även om jag talar för nästan hela föreningen när jag säger detta. Jag förväntar mig då att vi kan få ett positivt svar där vi kan se att Filminstitutet går in och tar sin rättmätiga del i det hela för att revitalisera det finska språket och stärka den finska kulturen så att alla vi sverigefinnar här kan känna oss stärkta i vår identitet.

Anf. 52 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSON LILJE-ROTH (M):

Fru talman! Jag tror att vi har kommit så pass långt som vi kan komma i det här utbytet. Vi kan tala länge och väl om minoritetspolitik och vikten av mångfald, för vi behöver många röster i samhället.

Men bara för att vi kanske inte alltid, dagligdags, får artiklar i tidningarna som handlar om dessa frågor innebär det inte att de inte står

högt på prioritetlistan. Raimo nämnde också att flera olika ministrar är engagerade – i Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet. Den tekniska utvecklingen gör att man kan texta på ett helt nytt sätt. Möjligheterna att tillgodogöra sig ett annat språk och hålla det levande vid sidan av svenskan blir fler och fler.

Jag ser fram mot den utvärdering som Filminstitutet ska komma med om ett par veckor.

Anf. 53 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Fru talman! Jag i min tur ser också fram emot den utvärderingen, och framför allt att kulturministern kan ha en positiv syn på hela ämnet. Det ska bli riktigt spännande att se, för vi vet i alla fall att det krävs mer åtgärder. Låt oss göra det gemensamt för att stärka denna fantastiska nationella minoritet som finns här i landet!

Tack för det positiva beskedet! Vi ser fram emot det.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

10 § Svar på interpellation 2013/14:268 om Holland och fri företagsamhet

Anf. 54 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Anders Ygeman har frågat mig vilken grund jag har för påståendet att Holland skulle sakna fri företagsamhet.

Herr talman! Frågan är ställd utifrån ett löst citat av mig, taget ur Svensk Åkeritidning den 28 januari i år. Citatet åsyftar ett socialdemokratiskt utspel om bland annat den så kallade holländska modellen.

Jag har alltså inte uttalat mig om Holland eller om hur de regelverk de har fungerar där. Därmed saknas relevant grund för påståendet som Anders Ygeman tar upp i sin fråga.

Anf. 55 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag är lite förundrad över ministerns svar. Forskning från Lunds universitet visar att tusentals illegala lastbilstransporter sker i Sverige varje dag. Trots åtta år vid makten har regeringen inte vidtagit en enda verkningfull åtgärd mot de illegala lastbilstransporterna.

Vi socialdemokrater har föreslagit ett flertal åtgärder som skulle kunna ge resultat här och nu. Infrastrukturministern, ivrigt påhejad av

Fjellner, vill i stället gå åt motsatt håll och helt avskaffa reglerna för inrikestrafiken för lastbilar.

En av de åtgärder vi socialdemokrater har föreslagit är den så kallade holländska modellen, det vill säga att man ska vara anställd i det företag som innehar trafikstillståndet. När ministern får frågan av Svensk Åkeritidning om hon är beredd att pröva den holländska modellen säger hon att ”frågan är om de” – alltså Socialdemokraterna – ”tänkt hela vägen? Innebär det att de är beredda på att vi inte ska ha fri företagsamhet i Sverige?”

Nu säger ministern att min frågeställning är irrelevant. Jag måste därför fråga statsrådet: Är hon felciterad i Svensk Åkeritidning? Menar hon inte, som hon sade, att den holländska modellen skulle leda till att den fria företagsamheten försvinner? Om hon inte menade det, vad menade hon i så fall?

Menade ministern det som hon sade, som de skrev i tidningen, som blev ett stort citat och som jag vet att hon har sagt vid ett flertal andra tillfällen? Hur kommer det sig då att Holland, som i ganska många år har använt sig av just den holländska modellen, ändå har mer fri företagsamhet än Sverige har efter åtta år med borgerlig regering, om man ska tro The Heritage Foundation och Wall Street Journal? Och varför har man inte vidtagit några verkkningsfulla åtgärder mot den illegala lastbilstrafiken?

Anf. 56 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det kan bli väldigt rörigt och förvirrande om man pratar om olika citat fram och tillbaka, vem som har sagt det och vad som menas.

Jag har också Svensk Åkeritidning. Men frågan, herr talman, kopplar tillbaka till påståendet att Holland saknar fri företagsamhet. Eftersom jag inte har pratat om Holland kan jag heller inte svara på en fråga om det.

Men det är egentligen ointressant. Anders Ygeman nämnde just att det far tusentals illegala transporter på våra vägar. Det skulle vara intressant att veta om Socialdemokraterna och Anders Ygeman verkligen menar att varje lastbil som är utlandsregistrerad, eller kanske varje svenskregistrerad lastbil med en utländsk förare, är illegal. I sådana fall har vi ett stort problem. Det finns nämligen inga belägg för att så skulle vara fallet.

Däremot borde vi vara överens om att det stora problemet är när det uppstår fusk, när man inte följer regelverk som gäller för att få köra yrkestrafik på väg. Det är cabotagetrafik eller annan trafik där det förekommer fusk.

Här har dock regeringen gett uppdrag till Transportstyrelsen och Rikspolisstyrelsen. Vi har särskilt pekat ut att det ska göras möjligt att hindra fortsatt färd – det som ibland kallas klampning kan vara ett sätt – eller att titta på handlingar. Här, herr talman, har jag förstått att vi är överens, så här borde det inte finnas någon konflikt.

Däremot tycker jag att det vore intressant att höra Anders Ygemans åsikt om det här sett i ett större perspektiv. Vi talar om möjligheten till fler jobb och att stärka konkurrenskraften för Sverige, framför allt i den omvärld vi befinner oss i. Inom europeiska gemenskapen försöker vi ta bort sådant som tullhinder och speciallagar, sådant som hindrar företagsamhet – framför allt våra svenska företag som lever på export – från att

växa. Ska vi då ha mer av hinder, mer av försvåranden? Ska vi inte ha en i grunden fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och sådant som stärker även svenska företag? Är det en ny melodi som Socialdemokraterna har börjat spela, och av vilken anledning gör de i så fall det?

Herr talman! Jag tror att Anders Ygeman och jag egentligen är överens i sak om att när det förekommer fusk inom yrkestrafiken på våra vägar ska vi göra någonting åt det. Det är inte där konflikten ligger, även om det låter så här i kväll.

Anf. 57 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Statsrådet ställde två frågor till mig men svarade inte på någon av dem jag ställde till henne.

Jag kan snabbt svara på hennes två frågor. Svaret är nej på båda frågorna. Nej, alla utländska transporter i Sverige är inte illegala. Nej, alla svenska transporter är inte illegala. Däremot sker det tusentals illegala inrikestransporter under cabotageflagg varje dag, vilket forskning från Lunds universitet tydligt har visat.

Men varför svarar inte ministern på huvudfrågorna? Menar ministern det hon sade i tidningen, att den holländska modellen skulle leda till att den fria företagsamheten avskaffas? Om hon inte menade det, vad menade hon då? Om hon menade att den holländska modellen skulle leda till att den fria företagsamheten avskaffas, varför har det inte skett i Holland?

Anf. 58 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det var väl bra med ett tydliggörande att all trafik med utländska registrerings skyltar som går på våra vägar inte är illegal. Någonting annat finns det heller inte något belägg för.

När det gäller den holländska modellen vore det intressant att veta vad Socialdemokraterna menar att den ska stå för. I den interpellation som Anders Ygeman har skrivit görs också en tolkning: ”det vill säga krav på att en chaufför som huvudregel ska vara anställd i det åkeri som har trafiktillståndet.”

Då blir naturligtvis frågan: Om man är egenanställd, egenföretagare, har sin egen bil och sitt eget tillstånd men – som många gör – kanske jobbar som underleverantör, kanske inom en lastbilscentral, av vem ska man då vara anställd? På vem ska man ställa krav på vilken lön som ska tas ut?

Det är faktiskt så att Sveriges Åkeriföretag inte gillar den definitionen av den holländska modellen. Det är till och med så att om den här modellen, även den som Holland har, skulle prövas av EU-instans är det tveksamt om den är i harmoni med det som EU-lagstiftningen säger.

Detta har dock inte prövats. Däremot har Holland, eller Nederländerna, låtit utvärdera sin egen lagstiftning. Man skulle ha kommit med en redovisning för lite drygt ett år sedan, men det har ännu inte skett. Även Holland har varit tveksamt till om det här är den bästa vägen.

Men är det med mer av hinder, problem och styrning av de olika som man tror att man löser problematiken på våra vägar? Och vad är det egentligen som Anders Ygeman är ute efter? Är det att skapa bättre lönsamhet och bättre företag för våra svenska åkerier? I sådana fall tycker jag att det är mer märkligt att det som Anders Ygeman företräder är att

man ska införa en extra beskattning på dem som kör lastbilar. Om det är en utländsk lastbil eller en svensk lastbil spelar ju inte någon större roll. Det är fortfarande skillnader i kostnader som man har att ta hänsyn till.

Det enda Anders Ygeman i det här fallet gör är att han påför extra kostnader och gör det svårare att vara just åkeriföretagare i Sverige.

Anf. 59 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det är tydligt att det är ett par saker som vi kan sammanfatta den här debatten med.

1. Ministern är rätt citerad i Svensk Åkeritidning. Hon har där sagt att den holländska modellen leder till att den fria företagsamheten avskaffas.
2. Hon kan inte på något sätt försvara den ståndpunkten eller leda i bevis att det skulle vara så. Hon backar 100 procent när hon ställs inför frågan: På vilket sätt skulle den holländska modellens införande leda till att den fria företagsamheten avskaffas?

Vad vi har sett exempel på är alltså moderat skräckpropaganda. Det är väl så att valrörelsen närmar sig.

Sedan gäller det förmågan att vara underleverantör som egenföretagare. Man lär behöva ett trafiktillstånd om man ska vara egenföretagare i åkeribranschen. Det är den ordning vi har i dag. Om jag ska tro dig skulle du vilja avskaffa den ordningen. Jag vill inte det.

Det blir ibland lite konstigt. Jag har här en bild som visar vad det handlar om. Det är utländska chaufförer i tusental som lever på våra vägar. De tvingas bo i sina lastbilar. De utnyttjas av skrupelfria arbetsgivare och tvingas laga mat med stormkök. Den här bilden är från en rastplast i Sverige, i dag.

Ministerns besked är: Det här ska vi få se mer av. Det här ska vi avreglera. Vårt besked är det motsatta. Vi måste ha lagar och regler som garanterar vettiga arbetsvillkor. Vi står upp för den svenska modellen. Vi står upp för att pröva även den holländska modellen, nämligen att man ska kunna vara anställd i det företag som har trafiktillståndet. Vi är beredda att göra någonting åt laglösheten på svenska vägar och stå upp för jobben.

Anf. 60 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tror att alla människor, oavsett var de bor, drivs av längtan efter att få förverkliga sina drömmar och göra det bästa för sig själva och de sina inom familjen. Många gånger handlar det om möjligheten att få jobba.

Inom EU har vi just den fria rörligheten, förutsättningen för människor att studera i olika länder och åka iväg och jobba i olika länder. Det är svenska ungdomar, svenska människor, som åker till andra länder för att jobba och skaffa nya erfarenheter. Precis samma längtan har andra människor i andra EU-länder.

Jag hoppas att Socialdemokraterna fortfarande tycker att det är en styrka för den gemenskap som finns inom alla europeiska länder. Detta gäller naturligtvis även åkare och chaufförer som kör lastbil. Det handlar

om att kunna få utöva sitt yrke även i andra länder. Det är inget som är olagligt. Det är till och med så att det ger möjligheter för fler människor.

När det däremot gäller yrkestrafik och den fria rörligheten på väg är inte EU där i dag. Vi har inte de harmoniserade regler som behövs. Vi har därför en begränsning. Det som i dag framstår som problem i Sverige, och som många seriösa åkare upplever som ett problem, är när det finns personer som fuskar och när det finns företag som fuskar och inte håller sig till det som gäller. Det är väl det vi måste kunna komma åt. Det handlar inte om att sätta upp nya hinder och nya regleringar som egentligen motverkar fler jobb och bättre konkurrenskraft, även för svenska företag.

Fusket ska beivras. Det har regeringen tagit ansvar för, och det kommer inom kort förutsättningar som ger verktyg för polisen att slå till där fusk finns.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2013/14:279 om mörkandet av flygets faror för boende

Anf. 61 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Teres Lindberg har frågat mig dels vilka faktorer som har förändrats vad gäller säkerheten på Bromma flygplats mellan 2011 och 2013, dels om jag har gjort ställningstagandet att det är rimligt att de boende inte får ta del av information kring de faror de lever med var dag och dels om jag har gjort ställningstagandet att ett statligt företags eventuella affärshemligheter ska gå före allmänhetens rätt till insyn i ett beslut som rör deras säkerhet.

Till att börja med vill jag betona flygets betydelse för tillgängligheten, konkurrenskraften och jobben i Sverige. Just Bromma flygplats är särskilt viktig för den interregionala tillgängligheten och därigenom för utveckling och tillväxt i hela landet.

När det gäller säkerheten på Bromma vill jag först understryka att jag har förtroende för och förutsätter att Transportstyrelsen, som ansvarig myndighet, både har den kompetens som krävs för att göra de korrekta säkerhetsbedömningarna och följer det gällande regelverket för flygplatser.

I somras ansökte flygplatsen om en uppgradering för att kunna möta förutsättningarna för den framtida trafiken. I denna ansökan fanns en hel del kompenserande åtgärder som inte fanns i 2011 års ansökan, till exempel ombyggnad av taxibanor, breddning av stråk, nya ljusinstallationer, ökat säkerhetsavstånd med mera. Transportstyrelsen godkände ansökan i denna del.

Jag kan också konstatera att Transportstyrelsen i vissa delar avlog Swedavias ansökan.

Transportstyrelsen har fattat sitt beslut i enlighet med det nationella regelverket för flygplatser och med beaktande av det nya EU-regelverket, som snart träder i kraft.

När det gäller frågorna om rätten till information och insyn är det självklart viktigt att allmänheten så långt det är möjligt, och i enlighet

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

med gällande lagstiftning, får insyn i den här typen av ärenden – verksamheten på Bromma är ju en fråga som verkligen berör många.

Anf. 62 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag ber att få tacka infrastrukturministern för svaret. Min interpellation grundar sig i att det finns flera oklarheter kring uppgraderingen av Bromma flygplats till en 3C-flygplats, inte minst vad gäller säkerhetsfrågorna. Det gäller både olyckor och hälsa.

Stockholm är som bekant Sveriges huvudstad och hjärtat i landets viktigaste tillväxtregion. Stockholm är liksom själva navet i Sverige. Går det bra för Stockholm går det bra för Sverige – och tvärtom. Internationellt sett är dock Stockholm en ganska liten storstad, och man kan verkligen diskutera behovet av och lämpligheten i den mångmiljardinvestering som nu görs på Bromma flygplats utifrån ett tillväxtperspektiv.

Ministern lyfter fram Bromma flygplats som särskilt viktig för den interregionala tillgängligheten och tillväxten i hela landet. Jag ber att få återkomma till de frågorna i ett senare inlägg.

Herr talman! Jag har haft dialog med representanter från flera olika boendeföreningar kring Bromma flygplats. De påvisar alla att det finns uppenbara felaktigheter i beslutsunderlagen. Exempelvis nämns att antalet uppställningsplatser ska bli oförändrat, men senare meddelas att det ska öka. Man hänvisar från Swedavias sida till samråd med villaföreningarna som aldrig har ägt rum. Och man menar att bullret inte kommer att påverka trots att uppställningsplatserna ska bli fler. Med all sannolikhet innebär det ökade flygrörelser. Det kommer naturligtvis att låta mer och oftare, särskilt för dem som bor under själva inflygningsvägen, och de är ganska många.

För dem som bor allra närmast är säkerhetsfrågorna väldigt viktiga och gör sig ofta påmind. 175 meter från landningsbanan ligger det närmaste bostadshuset. Är det då inte rimligt att man som boende får veta vilken säkerhetsrisk som flyget utgör? Är det för mycket begärt att få kunskap om vilka risker man utsätter sig för och få klarhet i vad som händer om ett plan till exempel får punktering eller problem med bromsen när det ska landa?

Sedan finns alla de som bor lite längre från Bromma som ofta inte tänker på säkerhetsfrågorna. Ta Kungsholmen, till exempel, och gör ett tankeexperiment. Placera Gottrörakraschen i Rålambshovsparken. Den blir ingen mirakelnödlandning där alla överlever.

Större och tyngre flygplan medför större risker.

Herr talman! Det är bra att ministern litar på Transportstyrelsen när det gäller kompetens för att göra olika bedömningar. Det vore till och med illa annars. Det är också bra att ministern ser rätten till information som självklar. Det gör jag med. Det är mot den bakgrunden som jag ställer min interpellation.

Det borde ligga i allmänhetens intresse att uppgifter och kunskaper om säkerhet är offentliga, särskilt mot bakgrund av att Swedavia så sent som 2011 fick avslag på sin ansökan om att uppgradera Bromma till en 3C-flygplats för att man *inte* uppfyllde säkerhetskraven. Transportstyrelsen värdesätter uppenbarligen inte allmänhetens önskan om insyn.

Det är till och med rätt märkligt att säkerhetsutredningen som ligger till grund för beslutet hemligstämplats. Vad är det för affärshemligheter

som är så viktiga att säkerhetsfrågorna ska döljas för allmänheten? Swedavia har för det första inga konkurrenter i Stockholmsområdet, och för det andra borde inställningen vara tvärtom. Sprid säkerhetsfrågorna till alla som kan tänkas ha nytta av dem. Jag har svårt att se någon annan anledning till sekretessen än att man vill dölja risker för allmänheten. Jag hoppas naturligtvis att det inte är så.

Det var därför jag skrev min interpellation, och det är de frågorna jag vill att ministern klargör. Varför hemligstämplas säkerhetsutredningen? Varför får folk inte veta vilka risker de utsätts för? Jag och många med mig vill ha svar.

Anf. 63 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det är naturligtvis angeläget att om man bor i ett närområde vill man vara så informerad som möjligt om vad som kan hända, hur arbetet går till och framför allt om det ska bli någon form av förändring.

Däremot är det svårt att veta exakt vad som kommer att hända just flyget. Nu nämnde Teres Lindberg att det sker någonting vid inflygningen i närheten av Bromma eller över Kungsholmen. Saker kan hända oavsett plats om olyckan är framme.

Här är det fråga om säkerhet för flyget. Oavsett om man jobbar i luften eller på marken, för alla inblandade aktörer, är säkerheten A och O. Men det kan fortfarande inträffa någonting. Det är naturligtvis en avvägning som har funnits när bostäder har vuxit upp i och runt området och när man ser över tillstånden för en flygplats – i det här fallet Bromma.

Sedan var det frågan om varför något beläggs med sekretess eller inte. Det är naturligtvis en bedömning som görs. Den kan inte göras hur som helst. Det finns naturligtvis förutsättningar för bedömningen. Ibland kan det föreligga en risk för skada för inblandade bolag, företag eller flygplatsen.

När det gäller frågan om att begära ut handlingar för att ta del av information har, som Teres Lindberg säkert känner till, beslutet överklagats hos kammarrätten. Den frågan är heller ännu inte avgjord. Personligen tycker jag att möjligheten att få ta del av så mycket information som möjligt är bra för alla parter. Det är bättre att jobba med kunskap än med okunskap.

Jag kan ändå inte låta bli att fundera över Teres Lindbergs ingång i frågan. Nu skulle i och för sig Teres återkomma om Stockholms utveckling, konkurrenskraft och behovet av flyget. Jag har också läst motioner som har väckts i kammaren. Teres Lindberg skrev senast i höstas under allmänna motionstiden en motion som bygger på att Bromma ska läggas ned.

För mig är det oerhört viktigt att se Bromma flygplats som den förutsättning som behövs för att hålla ihop hela landet, gärna kopplat med Arlanda som ett viktigt nav. Ska vi över huvud taget tala om förutsättningar för regionen och landet måste vi se till sådant som stärker vår konkurrenskraft, som gör att fler människor kommer i jobb. Då är flyget ett viktigt verktyg. Men flyget ska också rätta sig efter det som är rimligt, riktigt, EU-reglerat och globalt reglerat. Då kommer säkerheten först. Det gäller naturligtvis även Bromma.

Anf. 64 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag ska vara helt uppriktig. Jag är ingen varm anhängare av Brommaflyget. Men det är inte därför jag har skrivit min interpellation. Jag har skrivit den för att det bor 40 000 människor under inflygningsvägen som inte får ta del av de säkerhetsanalyser som görs.

Ministern betonar i sitt svar flygets betydelse för tillgängligheten, konkurrenskraften och jobben i Sverige. Jag är beredd att instämma. Flyget har stor betydelse. Det är kanske det viktigaste argumentet *mot* att uppgradera Bromma flygplats.

Stockholm och Sverige behöver en flygplats som står sig i den internationella konkurrensen. Arlanda gör inte det i dag. Det behövs fler flyg på Arlanda, inte färre, annars kommer Arlanda inte att kunna konkurrera. I dag väljer utländska bolag att lägga sina långdistansflygningar på Helsingfors eller Köpenhamn. Helsingfors är redan Nordenledande på fjärrflyg. Det är den matchen som Sverige ska ta.

Det här är redan ett stort problem. Hotet kommer på sikt att bli ännu större för den svenska konkurrenskraften. Följden blir färre internationella huvudkontor, färre Europakontor samt färre Norden- och Skandinavienkontor. Det i sin tur betyder färre jobb, sämre tillgänglighet och färre flyg.

När man frågar företag och företagare i Stockholm om de största hindren mot att expandera och växa svarar de alla med emfas: Bristen på bostäder. Uppgraderingen medför just gigantiska problem för bostadsbyggnationen i delar av Stockholms innerstad, i attraktiv närförort som Bromma, Spånga, Sundbyberg och Solna. Här breder den ökade säkerhetszonen ut sig som en våt filt och medger inte att man tar upp höjden vid nyproduktion.

Var ska de 440 000 människor som står i Stockholms bostadsförmedlings kö bo någonstans om man inte får bygga på höjden? Hur ska regeringen klara målen i Stockholmsförhandlingen – regeringen skryter om alla bostäder som ska byggas – om man inte får bygga på höjden? Var ska alla de unga, kreativa människorna från hela landet som dras till storstaden Stockholm bo, som så väl behövs för Sveriges och Stockholms utveckling? Jo, de drar vidare till andra städer i världen. För Sverige vore det katastrofalt om de unga, kreativa människorna flyr landet. De behövs här för att Sverige ska stå sig i den internationella konkurrensen. Uppgraderingen till 3C är en del i planen och projektet Future Bromma, som handlar om att omfördela passagerare från Arlanda till Bromma. Totalt handlar det om en investering på 2,2 miljarder kronor.

Om Swedavia har gett upp hoppet om att klara koldioxidtaket, som för närvarande är upphävt, vore det väl ändå smartare att använda de 2,2 miljarderna och köpa Arlanda Express och drastiskt sänka priset så att fler tar tåget. Med vettiga priser är tåget ett utmärkt alternativ till bilen och dessutom den absolut bästa lösningen för att sänka koldioxidutsläppen på Arlanda.

Genom att satsa på Arlanda kan vi ta matchen och på allvar visa att vi är Skandinaviens huvudstad. Vi kan få till stånd fler bostäder och rimliga resvägar till Arlanda. Men då krävs det att regeringen och infrastrukturministern ser hur saker och ting hänger ihop. Det som görs just nu får allvarliga konsekvenser för tillväxten i hela landet. Att flytta resenärer från

Arlanda till Bromma är definitivt fel väg att utvecklas. Det är dags att öppna ögonen och se till att Arlanda blir det verkliga navet i landets flyg.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Anf. 65 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tycker att det är spännande och bra att Teres Lindberg så tydligt uttrycker att flyget är viktigt. Samtidigt ska vi påminna oss om det hon mycket ärligt sade, att Bromma flygplats kan hon däremot helst vara utan. Med tanke på hur diskussionerna går inför valet får vi väl hoppas att det inte kommer ett förslag om att införa en flygskatt, som ytterligare kan slå mot företagens förutsättningar och konkurrenskraft.

Låt oss gå tillbaka till frågan om Bromma. Min mycket tydliga uppfattning är att både Bromma och Arlanda behövs. Arlanda ska vara navet för att ta människor ut i världen och ta in människor utifrån världen till våra stora företag och våra huvudkontor, spetskompetens som behöver komma in, liksom när det gäller turist- och besöksnäringen.

Jag tycker också att det är ett problem att SAS har sin hubb i Köpenhamn och Finnair sin i Helsingfors. Därför jobbar Swedavia tydligt med fler långdistansflyg och fler direktflyg, kopplat till Arlanda.

Swedavia har dessutom en av de få miljöcertifierade flygplatser som finns i hela Europa och jobbar oerhört hårt med inte minst CO₂-utsläppen. Sverige är faktiskt ledande i hur man kan flyga på ett smart sätt för att minska både bränsleåtgång och utsläpp.

Det som den här regeringen tittar på när det gäller flyget är att få fler spårförbindelser till både Landvetter och Skavsta. Vi har det ut till Arlanda. Där är det flera olika aktörer som kan samsas om att köra dit ut. Liknande har man tänkt sig ut till Bromma, nämligen spårväg, och det är naturligtvis viktigt.

Teres Lindberg nämner en viktig hämsko när det gäller att utveckla den här regionen ännu mer, och det är bristen på bostäder. Det är en av anledningarna till att den här regeringen tillsammans med ett antal kommuner och regionen har fattat beslut om att investera i att bygga ut tunnelbanan och med det som en viktig grund bygga fler bostäder. Nacka kommun, landstinget, Stockholms stadshus och de andra berörda kommunerna är överens om tunnelbaneutbyggnaden för att kunna få fler bostäder.

Tillbaka till grundfrågan, herr talman, till det som Teres Lindberg egentligen oroade sig för, med all respekt. Även om Teres Lindberg inte gillar flygplatsen bor det trots allt människor i Bromma, och vi har verksamheter där. Hur ska rätt information kunna ges, hur ska man arbeta med de närboende, hur ska man kunna ta del av informationen och vad ska vara affärshemligheter? frågade Teres Lindberg. Det är viktigt att följa den ordning som finns. Det har lämnats ut information, men uppenbarligen inte tillräckligt.

Herr talman! Jag kan inte i det här läget avgöra vilken information som till slut lämnas ut eftersom det provas just nu i kammarrätten.

Anf. 66 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag skulle vilja säga att det viktigaste motstånd som jag har mot både Bromma flygplats och den uppgradering som just nu sker handlar om tillväxt, landets utveckling och behovet av bostäder. Uppen-

Svar på
interpellationer

barligen lyssnade inte infrastrukturministern på vad jag sade. Jag ifrågasatte om man skulle uppnå målen i och med Stockholmsförhandlingen. Man kan inte bo på ett tunnelbanespår. Ska man klara de höga ambitionerna, och jag välkomnar dem, absolut, måste man kunna bygga på höjden. Vad som händer med uppgraderingen av Bromma flygplats är att det läggs en våt vilt över möjligheterna att bygga högt. Man kommer inte att klara av de mål som man har satt upp därför att marken trots allt är begränsad. Det är detta det handlar om; det är det som är det allra viktigaste.

Det finns även andra frågor som är viktiga här. Forskningen går hela tiden framåt. Vi vet mycket mer i dag än vad vi visste för fem eller tio år sedan och 1936 när flygplatsen öppnades. Vi vet att flygdiesel är cancerframkallande. I vilken mån kan diskuteras. Vi vet att buller är farligt och skadligt, och inte minst vet vi hur det påverkar barns lärande.

I dag hade utbildningsutskottet en utfrågning med anledning av PISA-undersökningen. Jag tror förvisso inte att man diskuterade just flygbuller, men under inflygningsvägen till Bromma finns det ungefär 45 förskolor, ett tio- femtontal grundskolor och ett par gymnasieskolor. På alla dessa befinner sig barn under lärande. Varje gång det skakar i taket och det hörs störs de i sitt lärande, varje gång.

Det oroar mig jättemycket, och det borde oroa också regeringen, att flyget påverkar både barns och vuxnas hälsa. Men det allra viktigaste handlar om Sveriges och Stockholms utveckling.

Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Som Teres Lindberg säger går forskningen framåt. Vi vet mer och mer om vad som händer med oss och vad som orsakar vad. Men också tekniken går framåt liksom utvecklingen. För flygets del gäller det materialanvändning och bränsle, hur man minskar bullereffekter, jobbar med inflygningar och bättre kan anpassa sig till sin omvärld.

Om man på allvar menar att det är viktigt för den här regionen, och för den delen för det här landet, att öka konkurrenskraften och få fler människor i jobb är det flera saker som man måste få att fungera. Flyget är *ett* viktigt verktyg. Både Bromma och Arlanda behövs.

Alliansregeringen har tillsammans med alliansföreträdare i staden, i länet och i ett antal kommuner planerat och sett var man ska kunna bygga ett stort antal bostäder, kopplat till att även tunnelbanan ska byggas ut. Det säger sig självt att det inte är på tunnelbanespår som det ska finnas boenden, utan man har planerat var och hur man ska bygga de här bostäderna.

Jag tycker att det är tråkigt att Teres Lindberg inte vill ha kvar Bromma flygplats, men det är en uppfattning som hon naturligtvis får ha, herr talman. Information till exempel i samband med att en flygplats utvecklas var väl egentligen det som interpellationen handlade om även om det kom att handla om en hel del annat också.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 68 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Mikael Damberg har frågat mig vad som har hänt i det statliga bolaget Inlandsinnovation AB samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att reda ut frågetecken som finns. Marie Nordén har frågat mig hur många företag i Norrlands inland som har startats med hjälp av Inlandsinnovation AB och hur många arbetstillfällen det har lett till. Jennie Nilsson har frågat vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att komma till rätta med problemen med ineffektiviteten inom den statliga riskkapitalförsörjningen. Jag väljer att besvara interpellationerna i ett sammanhang.

Tillgång till riskkapital är avgörande för tillkomst av nya, särskilt kunskapsintensiva, företag med tillväxtfokus. Företagens behov av riskkapital tillgodoses i huvudsak av den privata marknaden. De senaste åren har dock utbudet av privat riskkapital för företag i tidiga skeden minskat. Företag i tidiga skeden präglas ofta av osäkerhet, värderings- och informationsproblem samt långa ledtider till finansiell bärighet, vilket gör att marknaden ofta inte kan eller vågar satsa kapital på egen hand. Samtidigt finns det en samhällsnytta i att ta till vara och stödja utvecklingen och kommersialiseringen av innovativa idéer. Detta motiverar avgränsade statliga finansieringsinsatser där det privata riskkapitalet inte tillgodoser marknaden efterfrågan fullt ut. Regeringen har jobbat aktivt med att tillgängliggöra det offentliga riskkapitalet för fler företag och för fler regioner i tidiga faser.

Näringsdepartementet har genomfört en översyn av de statliga kapitalförsörjningsinsatserna. För att koncentrera statens finansieringsinsatser till tidiga skeden och segment där det finns behov av marknadskompletterande finansiering gick Almi Företagspartner AB och Innovationsbron AB samman den 1 januari 2013. Investeringsmandatet för Fouriertransform AB har breddats och Inlandsinnovation AB:s geografiska område utökats för att fler företag som har svårt att få finansiering men har tillväxtpotential ska få del av insatserna.

Inlandsinnovation är en viktig aktör för att stärka konkurrenskraften bland företag i norra Sverige, i synnerhet i inlandet. Inlandsinnovation möjliggör för företag att växa och utvecklas, något som i många fall annars inte hade varit möjligt.

Det finns inget underlag som tyder på att de statliga riskkapitalbolagen är mindre effektiva än liknande privata verksamheter. Flertalet av de statliga aktörerna har ett marknadskompletterande uppdrag, vilket bland annat innebär större långsiktighet och högre riskprofil.

När det gäller förvaltningskostnaderna för Inlandsinnovation är dessa inte höga i jämförelse med övriga statliga bolag i samma bransch. Att förvaltningskostnaderna är 10 procent stämmer inte. Påståendet grundas på att förvaltningskostnaderna sätts i relation till det investerade kapitalet, vilket är en felaktig jämförelse, i synnerhet för ett nystartat riskkapitalbolag som Inlandsinnovation. Om förvaltningskostnaderna i stället betraktas i relation till det totala kapitalet, vilket är mer korrekt och enligt den gängse definitionen, utgjorde förvaltningskostnaderna enbart 1,5 procent 2012.

Svar på
interpellationer

Inlandsinnovation har sedan starten 2011 investerat ägarkapital i 22 bolag med sammanlagt 328 miljoner kronor. Att efter så kort tid utvärdera effekterna avseende antalet nya jobb är mycket svårt då det är fråga om ett långsiktigt innehav.

Inlandsinnovation har en självständig styrelse som ska säkerställa att bolaget lever upp till uppdraget från ägaren, nämligen att samtliga investeringar ska göras på affärsmässiga grunder. För att visa på att så är fallet har Inlandsinnovation aviserat att de låter bolagets externa revisor granska att investeringarna sker utifrån givna mandat från ägaren.

Regeringen komma även fortsättningsvis att utveckla och förenkla de statliga finansieringsinsatserna med målsättningen att insatserna ska vara både marknadskompletterande och ske i tidiga faser.

Anf. 69 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på interpellationerna.

Jag vill börja med att säga att det är bra att näringsministern i sitt svar beskriver hur viktigt riskkapital är i de tidiga skedena. Vi måste ändå vara hyggligt överens om analysen att det finns problem i dag för företag i nya skeden och i uppstartsskedet att få kapital. Det statliga riskkapitalet är viktigt i det avseendet. Få privata aktörer går nämligen in på den här marknaden och tar de stora risker som krävs.

Jag tror att det är viktigt att ta varningssignalerna om att det statliga riskkapitalet inte riktigt fungerar som tänkt på allvar. Även om jag säger att det är bra att statsrådet erkänner problembilden i sitt svar blir jag lite konfunderad när jag lyssnar till henne, för hon verkar väldigt nöjd med hur både Inlandsinnovation och det övriga riskkapitalet fungerar i dag.

Det har kommit en del kritik tidigare, inte minst från Riksrevisionen, som har pekat på att det statliga riskkapitalet har gått mer till mogna företag än till företag i den tidiga uppstartsfasen. Regeringen har också fått kritik för sin styrning av bolagen, som inte har varit tillräckligt inriktad på att öka utbudet av riskkapital i de tidiga investeringsfaserna. Det vore intressant att höra statsrådet ta den frågan på lite större allvar.

Företag i uppstartsfasen får i dag kanske bara en fjärdedel av de statliga nyinvesteringarna, men som vi säger är syftet just att ta de risker som marknaden inte klarar av.

När jag är ute och träffar företagare nämner de ofta kapital som ett av hindren för att starta, utveckla och växa som företag. Det handlar både om riskkapital – som vi talar om i dag – och om bankkontakter och annat kapital som kan vara viktigt för att finansiera verksamheten.

Min fråga till statsrådet handlade dock om Inlandsinnovation, eftersom det är ett statligt bolag som redan tidigare har fått kritik för att vara ineffektivt och ha höga kostnader. Det svarade statsrådet på. Hon sade att det inte är något problem och att vi kan återkomma till det senare.

Det har också förekommit uppgifter, inte minst i Dagens Industri, som visar på kopplingar till centerpartistiska politiker och att Inlandsinnovation har gjort stora investeringar i bolag knutna till Centerpartiets företrädare. Det har alltså rests frågor om huruvida det finns kopplingar.

Med tanke på att kritiken mot Inlandsinnovation har skett i flera steg och kommit både från Riksrevisionen och nu i den mediala granskningen frågade jag i min interpellation statsrådet dels vad som har hänt i det

statliga bolaget Inlandsinnovation, dels vilka åtgärder näringsministern vidtar för att reda ut frågetecknen.

Jag tycker inte riktigt att statsrådet har svarat på frågorna. Hon kanske kan förtydliga sig i den här debatten, för jag ser inget svar.

Jag tycker att det är viktigt att man funderar på detta. Om man läser svaret lite slarvigt skulle man kunna tolka statsrådet som att det nu görs en extern granskning av de egna revisorerna i bolaget och att det betyder att hon är nöjd med de besked hon säkert har fått när hon har ställt frågor, att hon känner att det är lugnt, att det inte finns några frågetecken att reda ut och att regeringen inte behöver vidta några åtgärder.

Sedan återkommer vi i den här diskussionen om det statliga riskkapitalet i dess helhet, för det är viktigt att få riskkapitalet att jobba i de tidiga faserna. Som det är i dag är det nämligen alldeles för mycket av det statliga riskkapitalet som är vilande och inte jobbar. Det kostar Sverige jobb och framtidsförutsättningar.

Anf. 70 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret.

När Inlandsinnovation bildades skapades stora och många förväntningar och förhoppningar om att det skulle ske en förändring för alla som har en idé, en innovation eller ett företag som inte kan utvecklas på grund av bristen på kapital.

Intresset från de privata investerarna och bankerna i inlandet, speciellt Norrlands inland, och i glesbygden är försvinnande litet. Inlandsinnovation skulle fylla just det behov som de privata investerarna inte kunde leva upp till.

Jag har debatterat den här frågan tidigare med ministern, och tyvärr kan jag återigen konstatera att man inte på långa vägar lever upp till de förväntningar som skapades. Känslan av att arbetet inte fungerade som det borde kom när Inlandsinnovation hade arbetat ett tag, ungefär ett år.

Jag mötte alltför många företag som vittnade om att de sökt kontakt med Inlandsinnovation men att det var lönlöst att skicka mejl, för det kom inga svar. Att ringa och lämna meddelande gav sällan resultat, och vad som ansågs innovativt nog att investera i kändes stundvis relativt godtyckligt.

Känslan av att Inlandsinnovation i stort sett betedde sig som en privat aktör på marknaden fanns där, och den har nu bekräftats av Riksrevisionens granskning.

Allt detta oroar naturligtvis. Ministern verkar vara så nöjd över tillståndet som det är. Hon var nöjd redan då. Men att man agerar på det sätt som vi har sett i medierna skadar givetvis fondens trovärdighet.

Detta är viktiga pengar för Norrlands inland, och de ska vi nu dela med en större del än vi hade tänkt från början. Vi hoppades att de skulle göra stor nytta. Det här är en del av landet som behöver dessa investeringar och detta kapital så väl, för jobben och för en positiv utveckling. Det statliga riskkapitalet är viktigt i hela landet, men i Norrlands inland är det särskilt viktigt.

I december var över 5 400 personer arbetslösa i Jämtlands län, vilket motsvarar 8,6 procent av arbetskraften. Jämtland är ett utpräglat småföretagarlän med 75 procent ensamföretagare. Bara 4 procent av arbetsstälлена har fler än tio anställda. Mycket av näringslivet består av handel,

Prot. 2013/14:69
18 februari

Svar på
interpellationer

transporter, hotell med flera servicenäringar, men industrins investeringar i Jämtland var enligt den senaste siffran 2011 lägst i landet, endast 1 059 kronor per invånare. Genomsnittet i riket var 5 244 kronor per invånare.

Naturligtvis hämmar den dåliga tillgången på kapital, både investeringskapital och riskkapital, tillväxten. Därför är just dessa pengar så otroligt viktiga för denna del av landet. Det är av omtanke om och oro för denna utveckling – att detta faktiskt inte görs som det borde – som jag vill debattera denna fråga igen med ministern. Jag ser nämligen den potential som finns i Norrlands inland och i den region som jag bor i där det bland företagare sjuder av vilja att jobba för en positiv tillväxt och utveckling i sin del av landet. Men man kommer ständigt till korta när det handlar om att få tillgång till just denna typ av kapital.

Resultatet av Inlandsinnovations investeringar mellan 2011 och första halvåret 2013 är att 6 miljoner kronor av 197 miljoner kronor har gått till mogna företag och noll har gått till såddföretag enligt Riksrevisionens egen redovisning. Det kan väl ministern ändå inte vara nöjd med när det handlar om att starta nya företag och satsa på dem som är innovativa och som inte får tillgång till riskkapital på den privata marknaden?

Anf. 71 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Det är glädjande att intresset för att diskutera och debattera statligt riskkapital är så stort en tisdagskväll att det ändå är lite folk här i kammaren. Men jag tror att det är ett uttryck för att vi i grunden har en samsyn kring behovet av statligt riskkapital och behovet av att få kompletterande kapital till segment som inte fungerar enkom i fråga om det privata. Det är bra, och det är glädjande. Kapitalförsörjningen är mycket viktig för utvecklingen av svensk tillväxt och nya företag.

Med detta som bakgrund blir det extra viktigt att vi handskas varsamt med det statliga riskkapitalet. Det är viktigt att man har som utgångspunkt att det ska svara mot det behov som finns.

Precis som Mikael Damberg möter jag många företagare. Jag är övertygad om att även ministern möter många företagare. En av de frågor som nästan alltid kommer upp, egentligen oberoende av företagssegment, företagens storlek eller var någonstans de befinner sig, handlar om behovet av en fungerande kapitalförsörjning. Där spelar det statliga riskkapitalet en speciell roll. Det som är tydligt i mina samtal med företagare är att det finns en känsla av uppgivenhet för att det statliga riskkapitalet inte på ett tillfredsställande sätt svarar mot det behov som finns.

Det är också svårt att som utomstående riktigt förstå hur detta fungerar. Ett av problemen med riskkapitalet är att det är svårgenomträngligt och överlappande. Det finns kritik mot att det konkurrerar med det privata riskkapitalet. Men det finns också kritik som handlar om att olika typer av statligt riskkapital konkurrerar med varandra och till och med konkurrerar ut varandra. Det kan inte vara en god tingens ordning.

En annan fråga som ofta lyfts fram i debatten är att det som kanske är statens främsta uppgift när det handlar om kapitalförsörjning och riskkapital är att se till att nystartade företag och innovationer får tillgång till kapital och kan komma ut på en marknad i de allra tidigaste skedena. Här är kritiken och bristen som störst.

Ibland tänker man att det kanske är för att man inte vet hur det faktiskt ligger till och ser ut. Men tyvärr bekräftas denna bild i Riksrevisionens rapport som kom nyligen. Där konstateras, vilket jag tror att Mikael Damberg nämnde i sitt anförande, att endast knappt en fjärdedel går till företag i uppstartsskedet. När det gäller så kallade såddföretag, alltså det allra mest sårbara segmentet i hela processen, är det bara 0,2 procent som går till detta segment. Det är givetvis alldeles för dåligt.

Med detta som bakgrund skulle jag vilja att näringsministern i sina kommande inlägg anstränger sig lite mer och lägger lite större vikt vid att försöka reda ut vad statens roll i detta är, bland annat när det gäller ambitioner kring riskkapitalet i stort, där man i det som sägs är överens om att man ska ha en riktning och att man ska göra en prioritering. Men när man tittar på regeringens faktiska styrning – det framgår mycket tydligt av Riksrevisionens rapport – styr man de facto mot vissa geografiska områden och sektorer. Det är den ena delen.

Jag ska ta upp den andra delen. Om vi nu är överens om att riskkapitalet och det statliga riskkapitalet är viktigt borde vi också kunna vara överens om att det är viktigt att upprätthålla förtroendet. Därför vill jag att ministern försöker svara på de frågor som har ställts i interpellationerna om Inlandsinnovation specifikt och de uppgifter i medierna om både vänskapskorruption och annat som har förekommit. Vad gör ministern för att säkerställa att förtroendet för Inlandsinnovation inte förblir skadat?

Anf. 72 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Jag bor på den västerbottniska landsbygden. Det har jag gjort i hela mitt liv, och jag tror att jag kommer att bo kvar. Jag har också haft förmånen att få träffa många företagare i mina tidigare jobb och kan konstatera, precis som flera här, att en av de största utmaningarna har varit kapital för att starta upp en verksamhet eller pengar för att utveckla eller bygga någonting. Men det som är trist och som är en utmaning, speciellt i de trakter där jag bor och i norra Sveriges inland, är att när man till exempel bygger någonting har byggnaden i princip förlorat halva värdet innan den är klar. Då kan ni förstå hur svårt det är att få banken med på noterna när det gäller att låna pengar. Därför är Norrlandsfonden och Inlandsinnovation mycket viktiga komplement för att utveckla företagandet i norra Sverige.

För två veckor sedan var jag på besök i Hemavan. Då träffade jag en av ägarna till gallerian, som växer så att det knakar. Han berättade att den jättestora investering som han nu har gjort tillsammans med sin fru aldrig skulle ha varit möjlig om inte Norrlandsfonden hade ställt upp därför att banken ställde ett krav, nämligen att om Norrlandsfonden inte gick in med pengar skulle inte banken heller göra det. Det är ett färskt exempel på hur viktigt riskkapital är i denna del av landet.

Inlandsinnovation har varit i gång i ungefär två år, och det tar tid innan man verkligen kan se ett resultat av en verksamhets insatser, speciellt i denna omfattning. Det tror jag faktiskt att de flesta ändå förstår.

Det som jag också kan märka är att det är först nu som människor och företagare känner till och har uppmärksammat Inlandsinnovation. Det har tagit tid innan man har spridit information om vad Inlandsinnovation gör och kan göra.

Men det som jag tycker är lite tråkigt, och nu tittar jag på mina socialdemokratiska vänner, är inte att ni vill följa upp effektiviteten av det statliga riskkapitalet. Ni säger att det är viktigt att det statliga riskkapitalet ska ha ett gott rykte. Då tycker jag att det är lite tråkigt att ni i denna debatt och interpellationerna inte drar er för att faktiskt smutskasta en verksamhet genom att hämta information från tidningsrubriker. Det tycker jag är väldigt tråkigt.

För mig är det snarare uppenbart att ni hellre kanske delvis – jag tror säkert att ni är intresserade och vill att detta ska gå bra – kammar hem billiga poäng på en verksamhet som är och kommer att kunna vara av stor betydelse för många företagare i till exempel norra Sverige.

Om jag ska vara ärlig är min upplevelse att ni socialdemokrater generellt – inte alla – har varit emot Inlandsinnovation ända sedan det kom till. Jag kommer ihåg era reaktioner när detta diskuterades 2010. Jag var ny i näringsutskottet och var mycket intresserad av Inlandsinnovation, vilket inte är så konstigt eftersom det berör många företagare i den trakt som jag kommer från. Redan då upplevde jag tongångar som absolut inte var positiva. Redan efter ett halvår, när styrelsen nyligen tillsatts, krävde ni uppföljning av vad verksamheten hade uträttat.

Jag känner, och detta är ärligt, en genuin oro för att ni vill lägga ned Inlandsinnovation och föra samman allt riskkapital till en enda organisation. I så fall skulle det innebära att ännu mindre riskkapital skulle komma norra Sverige och dess företag till del.

Slutligen vill jag kommentera insinuationerna om att det finns så många centerpartister involverade i just statlig riskkapitalverksamhet i norr, till exempel Inlandsinnovation. Det är inte alls så konstigt eller mystiskt över huvud taget att vi är väl representerade i sådana sammanhang. Vi är – det törs jag säga både en och två gånger – det enda parti som är genuint intresserat av landsbygden. Jag undrar om ni socialdemokrater verkligen är det.

Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att vi får en bred bild av de statliga finansieringsinsatser som finns.

Jag var under en timme på förmiddagen i dag i näringsutskottet och gav där en detaljerad beskrivning av hur jag ser på såväl Inlandsinnovation och de medieuppgifter som har framkommit som de statliga finansieringsinsatserna framöver. Den redogörelsen vet jag att Socialdemokraternas ledamöter i näringsutskottet har fått sig till del. Det är svårt för mig att på den här korta stunden återge all den detaljerade informationen, men det är viktigt för mig att markera att vi utöver det jag tog upp i min inledning arbetar intensivt med frågorna.

För att knyta an till det Mikael Damberg nämnde i sitt inlägg vill jag markera att regeringen år 2010 lade fram en proposition om företagsfinansiering. I den beskrev vi vår målbild med de statliga finansieringsinsatserna, och vi aviserade där en översyn av det statliga riskkapitalet. Översynen har gjorts, och den har konkretiserat inte bara de utgångspunkter vi har för det reformarbete vi är mitt inne i utan också de insatser vi har gjort de senaste åren när det gäller det statliga riskkapitalet.

Bland annat har vi slagit samman Almi och Innovationsbron till en aktör i tidiga skeden. Det gjorde vi för ett år sedan. Det var dels för att få

en stark aktör i tidiga skeden, dels för att bredda Innovationsbrons viktiga verksamhet till de regionala Almikontoren. Vi har också sedan någon månad tillbaka infört investeraravdrag som gynnar de privata investeringarna i olika företag. Vi har inrättat verksam.se som delvis är en portal för en väg in vad gäller ökad kundnytta och kunskap för att nå de statliga finansieringsinsatser vi gjorde under förra året, och vi har breddat investeringsmandaten för både Fouriertransform och Inlandsinnovation.

Prot. 2013/14:69
18 februari

Vi kommer alltså att fortsätta att reformera de statliga kapitalförsörjningsinsatserna till att verka i tidigare skeden, till en ökad samordning och till en förbättrad effektivitet. Jag välkomnar Riksrevisionens skrivelse, för det man från Riksrevisionen lägger fram ligger helt i linje med min och regeringens analys av hur det ser ut och vad vi vill göra. Senast i maj kommer vi att redogöra för hur vårt fortsatta arbete för de statliga kapitalförsörjningsinsatserna med inriktning på just tidigare faser, ökad samordning och förbättrad effektivitet ska se ut.

När det gäller frågan om Inlandsinnovation specifikt gick jag in på detta under dagens näringsutskottsdiskussion. Jag har en kontinuerlig dialog med Inlandsinnovations styrelse. Det fungerar så att regeringen utser styrelsen – vi tillsätter och avsätter den. Vi styr genom bolagsstämman, som är under våren, och genom den skrivelse som är antagen av riksdagen där vi pekar ut att man ska verka i både tidigare och lite mognare faser. Vi pekar på vilka särskilda sektorer, som exempelvis besöksnäringen, Inlandsinnovation ska arbeta med. Beslut tas kollektivt av styrelsen, det vill säga inte av enskilda personer eller någon som inte sitter i styrelsen.

Investeringsbeslut fattas alltså av styrelsen kollektivt, och jag som näringsminister förutsätter – det säger jag även i dialogen med bolaget – att man följer givna mandat och ser till att följa de mandat ägaren har pekat ut. Nu har man tillsatt en extern revisor som ska gå igenom investeringsbesluten och rapportera, givetvis till bolaget självt men också till Näringsdepartementet, hur man hanterat respektive investeringsbeslut baserat på de medieuppgifter som har framkommit.

Jag kommer att återkomma till de frågor Marie Nordén och Jennie Nilsson har lyft fram i sina inlägg. Det handlar framför allt om Inlandsinnovation och Norrlands inland samt hur jag ser på de statliga finansieringsinsatserna framöver.

Anf. 74 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag noterar att statsrådet i sitt muntliga svar på interpellationen är något mer kritisk till hur det statliga riskkapitalet fungerar än hon var i det skriftliga svaret. Det är intressant att notera att statsrådet talar om att man måste styra mer mot tidigare skeden, få mer av samordning och få en förbättrad effektivitet. De tre punkterna är till stor del den kritik vi har riktat mot det statliga riskkapitalet.

Kritiken gäller kanske också att en för liten del av det statliga riskkapitalet i dag jobbar som det är tänkt utan i stället ligger fast i bolagen och inte gör nytta ute i företagen. Där har vi lagt fram ett antal förslag – jag vill passa på när vi ändå har en debatt – där vi vill lägga 2 miljarder kronor på en innovationsfond för just de tidiga skedena, alltså för att garantera att pengarna går till de tidiga skedena. Vi vill avveckla de outnyttjade medlen i Fouriertransform och föra över dem till den här fonden. Det tror vi är ett bra sätt att få fart i den tidiga uppstartsfas som ändå diskuteras.

Vi jobbar också med statlig riskkapitalförsörjning kopplat till de regionala inkubatorerna. Ibland glömmar vi bort dem. De riktigt innovativa idéerna har väldigt svårt att få finansiering, och inkubatorerna som finns regionalt ute i Sverige gör ett jättebra jobb – på *väldigt* lite pengar. De är

ofta livlinan för de innovativa bolagen att faktiskt komma vidare och starta sina bolag. Vi har alltså en riktad satsning på det.

Vi tittar också på de vanliga bankkontakterna, som är viktiga för företagare, för att titta på om staten kan vara med och i viss mån dela risken i form av nyföretagandegaranti och annat. Vi har alltså ett väldigt fokus på både det statliga och det privata riskkapitalet för att få det att jobba mycket och skapa nya jobb.

Jag vill säga följande: Om statsrådet nu fram till maj funderar över vad man ska göra tror jag att det är viktigt att ta frågan på allvar och våga säga att det statliga riskkapitalet inte jobbar så effektivt som det skulle kunna göra. Går det för lång tid innebär det att staten medvetet undviker att göra investeringar som kan skapa nya jobb och växande företag runt om i Sverige. Här har staten och regeringen ett ansvar, för det är ni som sitter på mandatet att styra de statliga bolagen och det statliga riskkapitalet. Jag hoppas verkligen att näringsministern inte drar det här i långbänk, för det kommer att behövas för att fler nya jobb ska skapas i Sverige.

Jag tolkar det statsrådet säger som att hon följer frågan om Inlandsinnovation, att staten nu när revisorerna ska titta på Inlandsinnovation är noga med att följa upp detta och att ministern är beredd att vidta åtgärder om det skulle visa sig att det inte har gått rätt till. Precis som Jennie Nilsson tog upp förut har ju Inlandsinnovation ett rykte, och det är viktigt att man reder ut de frågetecken som har uppstått. Annars kommer nämligen det här att vara en del av bilden av Inlandsinnovation för en väldigt lång tid framöver.

Det är inte bra för någon att det är på det sättet, och då är det viktigt att man som ansvarig ägare och i den form av styrning man kan ha över de statliga bolagen följer upp och ser till att reda ut de frågetecken som finns. Jag hoppas att statsrådet tar uppgiften på allvar.

Anf. 75 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Det förvånar mig ibland hur man vill vinkla debatten för att vinna politiska poäng. Precis som Helena Lindahl nämner är dock Inlandsinnovation inte den första eller enda fond som finns i Norrland och som ska förse företag med riskkapital – vad jag vet fanns Norrlandsfonden under tiden vi satt i regeringsställning. Vår kunskap och vetskap om behovet av att fylla ett tomrum där det privata inte är berett att gå in har funnits länge.

Precis som Mikael Damberg sade har vi stora och viktiga ambitioner just vad gäller riskkapital och innovativa företag för att stärka deras möjligheter att förverkliga de idéer de har. Anledningen till att jag lyfter fram frågan igen är genuin omtanke om att kapitalet ska arbeta på det sätt som gör att det fungerar allra bäst. Ett statligt riskkapitalbolag ska fylla ett hål där det privata inte finns.

Mina uppgifter, som jag har lyft fram tidigare med ministern och även i dag, kommer inte från tidningsrubrikerna. De kommer från möten med företagare som är förtvivlade, desperata, besvikna och frustrerade över den nonchalans de har blivit bemötta med från just Inlandsinnovation. Jag hoppas att ministern tar den informationen på allvar och tycker att det är ett beteende som inte är acceptabelt från ett statligt finansierat bolag.

Som Mikael Damberg sade har vi ett otroligt viktigt rykte att leva upp till. Det får inte finnas frågetecken och oegentligheter. Och det handlar inte om vilka partister som finns i de här kretsarna, utan det handlar om att det inte får finnas rykten. De ska redas ut.

Företag med innovativa idéer har kommit till mig och berättat att de har fått höra att det inte är innovativt nog. Man jag är den första att säga att besöksnäringen är en av våra viktigaste industrier i Jämtlands län. Att säga att de skulle ha svårt att få investeringskapital eller riskkapital och att det inte finns privata investerare som är beredda att gå in är inte riktigt sant. Inlandsinnovation har valt att investera i företag som är säkra, mogna och garanterar en avkastning.

Man ska vara försiktig och rädd om skattebetalarnas pengar, men när man talar om innovation och säger att det här är vad de ska jobba med tycker jag att man ska ta det på allvar och följa upp på vilket sätt de har investerat. Har de verkligen besvarat förfrågningarna på ett seriöst sätt? Har man gett de mest innovativa och de som har de största behoven chansen att faktiskt få tillgång till det så efterlängtade kapitalet?

Jag hoppas att ministern tar uppgifterna på allvar och är beredd att se över detta. Även om hon tycker att det är för tidigt att utvärdera efter två år tycker jag att det finns anledning att ta det som inte jag eller några rubriker utan Riksrevisionen själv säger på allvar, nämligen att det finns en undanträngningseffekt och ett problem i att pengarna går till mogna företag, inte till dem som jag tror att vi är överens om har de största behoven av just det kapital som vi talar om i dag. De får stå vid sidan av. De får inte tillgång till det som jag tror att vi är överens om att de borde få tillgång till.

Anf. 76 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Tyvärr gör Helena Lindahl det svårt att hålla nivån i den här debatten. När ministern är mån om att försöka hålla debatten på en hög och seriös nivå blir det märkligt när en partikamrat till henne går in i debatten på det sätt som Helena Lindahl nu valde att göra.

Jag tänker inte bry mig så mycket om det, med ett undantag. Helena Lindahl ifrågasatte tydligt om Inlandsinnovation skulle få vara kvar med en socialdemokratiskt ledd regering. Hon tror att det finns en stor risk att vi ska lägga ihop alltihop i en enda stor fond. Helena Lindahl borde i så fall tala med sin egen näringsminister, eftersom Annie Lööf själv – åtminstone enligt tidningsuppgifter, som tyvärr är det vi har att förlita oss på eftersom vi får väldigt lite annan information – redan 2012 sade att det kunde finnas anledning att göra ett omtag på hela det statliga riskkapitalet och lägga det i en gemensam koncern. Det tycker jag var en sympatisk ingång av ministern. Personligen tycker jag att det hade varit bra om man hade gått vidare med och kommit längre i denna översyn och detta helhetsgrepp. Det är ju helt rätt att det saknas ett helhetsgrepp kring riskkapitalet i dag, vilket inte är bra. Det är uppenbart att det inte fungerar som vi vill, och då behöver man göra något annat.

Jag är inte tillfreds med att inte kunna svara på frågor när medier ringer och undrar över oegentligheter och vad det än månede vara. Jag förväntar mig faktiskt att en ansvarig minister och en ansvarig regering har en sådan tingens ordning och en sådan kontroll på sin verksamhet att

man när sådant här poppar upp ganska omgående kan gå ut och räta ut de frågetecknen som finns, för det är viktigt för förtroendet.

Jag har inte i något läge sagt att det är så eller så, för jag vet inte det. Det är beklämmande. Jag tycker att riksdagens ledamöter borde kunna känna sig trygga med att det finns kontroll och ordning och att man har en minister som direkt tar ansvar för att räta ut frågetecknen.

Utöver de två frågor som ligger kvar från förra replikrundan och som ministern lovade att återkomma till, har jag en fråga. Känner sig ministern tillfreds med den tidsutdräkt som det nu blir, utifrån att det framkommer uppgifter, sanna eller falska men besvärande, till dess att vi kanske får svar på bordet? Är ministern tillfreds med att inte kunna gå ut och tala om att det här är felaktigt, att det inte är så här? Kan hon säga att de här åtgärderna har vidtagits, visa stringens, visa att hon håller i frågan och äger ansvaret att se till att det här blir rätt och riktigt? Hade jag varit minister hade jag inte varit tillfreds med situationen. Jag skulle gärna vilja höra hur Annie Lööf ser på frågan.

Jag vill också utifrån det första svaret kommentera den del som handlar om förvaltningskostnaden. Ministern säger inledningsvis i sitt svar att hon tycker att det är en felaktig beskrivning att förvaltningskostnaden är så hög och räknar i stället mot hur mycket som är investerat. Det är alldeles riktigt att så gör man ofta. Problemet är bara att det sättet att räkna reser en annan frågeställning, en annan kritikpunkt gentemot fonderna. Det är att man har investerat förhållandevis lite av sitt kapital. Den låga siffran 1 ½ procent speglar i någon mening att det är väldigt lite som är investerat. Man skulle kunna låta bli att investera någonting alls. I så fall hade man haft en kostnad på noll. Det tror jag inte är det som ministern menar är det önskvärda scenariot. Jag skulle gärna vilja veta om hon är nöjd med effektiviteten i fonden eller inte.

Anf. 77 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Först vill jag säga att jag är väldigt glad över Inlandsinnovation, och jag tror att Inlandsinnovation kommer att kunna ha stor betydelse även i framtiden. Jag vill bara säga tack till Maud Olofsson, som var med och initierade detta, om hon händelsevis tittar eller lyssnar.

Ni socialdemokrater hänvisar till artiklar i Dagens Industri. Är det sanningen som återspeglas i denna tidning? Och vilka fler tidningar ska vi basera riksdagsdebatter på?

Vid dagens redogörelse i näringsutskottet säger den socialdemokratiska gruppledaren Jennie Nilsson att hon "reagerat på medieuppgifter". Sedan talar hon sig varm om hur viktigt det är att förtroendet för investeringskapitalbolag värnas. Men i verkligheten gör hon precis tvärtom genom att grunda sin kritik på "medieuppgifter".

Avslutningsvis: Jag känner mig djupt besviken över att en politiker som innehar ett av de absolut finaste förtroendeuppdrag som man kan ha, ledamot av Sveriges riksdag, på detta enkla och ytliga sätt försöker vinna billiga politiska framgångar.

Anf. 78 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Inlandsinnovations verksamhet har pågått i drygt två år och är fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Jag tycker att det är viktigt att försvara möjligheten för statliga riskkapitalaktörer även i Norrlands in-

lands. Det är viktigt för entreprenörskapet och för företagsamheten att få skapa jobb där. Därför är det också viktigt att de aktörer som verkar gör det på ett korrekt sätt, att de fattar affärsmässiga beslut, följer givna mandat och verkar i den anda som riksdagen fattat beslut om genom skrivelsen och som ägaren i form av regeringen har pekat ut på bolagsstämmor och liknande.

Vad jag kan konstatera, efter att ha tagit del av de medieuppgifter som finns, har inga oegentligheter varit på tapeten. Jag har markerat för styrelsen att jag som näringsminister förutsätter att man följer de dokument som ligger till grund för verksamheten och att styrelsen kollektivt har fattat investeringsbeslut. Inlandsinnovation har beskrivit för mig att man har gjort på det sättet, men man ber nu sin externa revisor att gå igenom investeringsprocesser, policyer och det arbete som har varit de första två åren för att garantera att det finns en sund investeringskultur.

Som näringsminister är det viktigt att bemöta de medieuppgifter som har kommit. Det har mina medarbetare och jag också gjort. Nu kommer också Inlandsinnovation att säkerställa att man följer de givna mandaten. Det är rimligt. Det är viktigt med styrning, uppföljning och kontroll.

Som ägare till Inlandsinnovation tycker regeringen givetvis att det är viktigt med en kontinuerlig dialog och uppföljning. Jag bedömer att styrelsen för Inlandsinnovation har tagit detta på största allvar, och man har bett den externa revisorn att gå igenom detta. Jag ser fram emot detta resultat.

Riksdag och regering fattar inte beslut om investeringar. I en interpellationsdebatt i riksdagen kan vi inte överpröva enskilda investeringsbeslut, vilket Marie Nordén verkar tro. Det är styrelsen som fattar dessa beslut utifrån vad som står i de styrdokument som finns. Därför är jag inte rätt person att överpröva enskilda investeringsbeslut i de 22 bolag som Inlandsinnovation har valt att gå in i.

Enligt skrivelsen finns det möjlighet för Inlandsinnovation att jobba inte bara i tidiga faser utan också i mogna faser. Även här kan man vara en kompletterande aktör. I den skrivelse som riksdagen antagit exemplifierar man vissa branscher som särskilt kritiska och viktiga för inlandet i Norrland. Besöksnäringen är en sådan, mineralnäringen en annan och förnybar energi en tredje. Här finns möjlighet att gå in i mognare faser och verka marknadskompletterande för att dra till sig privat kapital och stärka företagsamheten. Riksdagens ledamöter kan ta del av denna skrivelse som de själva har fattat beslut om.

Att förändra det statliga riskkapitalet är ett långsiktigt arbete. Det har byggts upp under både borgerliga och socialdemokratiska regeringar. Vi identifierade detta i 2010 års proposition, vi har haft en översyn och under förra året tryckte jag på startknappen för en rad reformer för att effektivisera och samordna det statliga riskkapitalet och få mer fokus på tidigare skeden. Vi ämnar fortsätta med detta.

Jag välkomnar Riksrevisionens granskning. Den ligger helt i linje med den analys som vi själva har gjort. Vi kommer att återrapportera till riksdagen genom riksrevisionssvaret om hur vi kommer att arbeta med att förstärka kapitalförsörjningen till våra företag i Sverige.

Anf. 79 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Det är bra att styrelsen för Inlandsinnovation har tillsatt en extern revisor som ska gå igenom detta och reda ut de frågetecken som finns. Det är viktigt att detta görs.

Efter denna debatt och den debatt vi haft under en längre tid, inte minst efter Riksrevisionens rapport, är det viktigt att regeringen ser att det finns ett styrnings- och ledningsansvar för regeringen.

Näringsministern hänvisar till de förändringar som har gjorts. Det har gjorts en del förändringar men inte de förändringar som krävs för att få ordning på det statliga riskkapitalet.

Tolkar jag statsrådet rätt har vi gemensamt en kritik av det statliga kapitalet, nämligen att det inte jobbar i tillräckligt stor utsträckning, att det inte är inriktat på uppstartsfasen och såddfasen som är så viktiga för att skapa nya jobb och att det finns samordnings- och effektivitetsvinster att göra i systemet. Jag tolkar det som att statsrådet ändå ger besked om att de förändringar som än så länge är gjorda inte räcker till och att det krävs mer.

Vi är nog med att säga att detta är en viktig fråga för oss. Vi kommer att ligga på. Det är nog inte sista gången vi debatterar detta, om inte statsrådet ganska snart kommer tillbaka med förslag som reder ut detta och rätar ut de frågetecken som finns.

Jag tror att denna debatt kommer att fortsätta, för de senaste årens debatt är inte bara en politisk diskussion utan också en diskussion bland företagare som känner att det inte bara är svårt att få tag på statligt riskkapital utan även privat kapital efter den finanskris vi gått igenom. Talar vi om jobb och nya möjligheter för företagande kommer vi inte runt frågan om kapital, både statligt och privat.

Anf. 80 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för debatten. Det är viktigt att vi fortsätter debattera hur vi vill att dessa pengar ska arbeta. Det är positivt att ministern följer upp och har bett om en granskning av hur man har arbetat och tagit beslut.

Jag hade dock hoppats att ministern också skulle vara beredd att följa upp arbetsmetoderna. Hur ser tillgängligheten ut på Inlandsinnovation? Vilken förmåga har man att återkoppla och följa upp de kontakter som man har tagit?

Inlandsinnovation är stolt över att ha en liten administration, och det är ingen jättestor fond vi talar om. Det är ändå viktigt med en tillgänglighet som gör att man kan följa upp och tillmötesgå de behov som finns i denna region. Det är viktigt för trovärdigheten. Det är tråkigt och sorgligt att så många jag mött känner en frustration över att de inte får kontakt eller inte blir bemötta på ett värdigt sätt. Det är inte acceptabelt.

Jag ville inte på något sätt överpröva här i kammaren, utan det var ett exempel på investeringar som är mer säkra än just innovativa. Precis som Riksrevisionen har sagt, och som jag har sagt tidigare, är det önskvärt att man styr över investeringar från mogna företag till såddföretag, uppstarts företag och de företag som ligger i tidig tillväxt just för att fylla ett hål, tillgodose ett behov, som de privata riskkapitalbolagen inte är beredda att göra.

Det statliga riskkapitalet ska göra det som den privata marknaden inte är beredd att göra. Jag känner att Inlandsinnovation inte fyller den rollen. Jag vill ha kvar pengarna i regionen. Jag vill att Inlandsinnovation ska jobba för den kraft, initiativförmåga och tillväxtpotential som finns i min hemregion. Just nu gör inte Inlandsinnovation det.

Anf. 81 JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för det mer fylliga svaret i det andra inlägget. Det visar att hon tar det på allvar, har satt sig in i det, följer det nära och, som jag tolkar det, är beredd att vidta åtgärder om så skulle behövas.

Till syvende och sist handlar ju denna interpellationsdebatt om att vi ska kunna känna förtroende för att ministern tar denna fråga på allvar och är beredd att agera om så behövs. Jag kan beklaga tidsutdräkten och att man inte har ett tajtare och snävare sätt att hantera detta på, men det är trots allt bra att ministern ger dessa signaler.

Jag är också glad över att ministern tydligt lyfter att hon välkomnar Riksrevisionens granskning. Den ligger i linje med den kritik jag hör när jag möter företagare och olika aktörer och diskuterar innovation och fungerande innovationskedja. Både OECD och Riksrevisionen tar upp fungerande riskkapitalförsörjning som en bärande del i tillväxt och utveckling för nya företag. Det är därför positivt att ministern är tydlig med att hon välkomnar denna skrivelse.

Jag hoppas att det landar i att man gör det som man sade redan tidigt under denna mandatperiod, nämligen tar ett rejält omtag vad gäller det statliga riskkapitalet för att försöka få det att arbeta på ett bättre sätt.

Tar vi det Riksrevisionen beskriver kontra det vi säger att vi vill – här är diskrepansen stor – kan vi konstatera att 60 procent av det statliga riskkapitalet i nuläget går till geografiska områden eller sektorer, och det är inte vad vi vill. 40 procent går till mogna företag, och det är inte vad vi vill. 0,2 procent går till såddföretag, och det är inte vad vi vill.

Här krävs alltså nya tag, och jag tolkar ministrernas svar i debatten som att hon också är beredd att ta dem. Jag ser fram emot att debattera de förändringar man vill åstadkomma.

Anf. 82 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Det är viktigt att inte blanda äpplen och päron när man diskuterar statliga finansieringsinsatser.

Det finns statligt riskkapital. Det är sådant som Inlandsinnovation arbetar med. Det är ägarkapital; man går in i bolag och köper andelar eller aktier för att gå in och styra och vara med i finansieringen.

Sedan finns det inkubatorverksamhet, som regeringen har förstärkt under mandatperioden och som arbetar mycket med såddfasen. Sedan finns det lån som Almi hanterar, mjuka lån och andra lån. Många andra statliga finansieringsaktörer jobbar också på lånesidan. Men Inlandsinnovation arbetar med riskkapital, det vill säga ägarkapital.

Lejonparten av riskkapitalet i Sverige är ju privat, och i stort sett allt utgår från Stureplan. Därför tyckte regeringen att det var viktigt att ha till exempel Inlandsinnovation för att främja företagsamhet och jobb i Norrlands inland. Det är av den anledningen vi nu ser detta på plats.

Marie Nordén efterfrågade mer förändringar. Det pågår ett förändringsarbete på Inlandsinnovation. Just nu rekryterar man en ny vd. Jag tycker också att det är bra att styrelsen har fattat beslut om den externa granskningen av sin investeringspolicy och process. Det är viktigt att ägaren är tydlig med uppföljning, kontroll och styrning. Jag välkomnar också att styrelsen med dess breda kompetens, från kapital till entreprenörskap och företagande, är den som fattar investeringsbeslut. Det är viktigt att ha den åtskillnaden.

Sedan är det också viktigt att markera att jobb i Norrland inte enbart handlar om statligt riskkapital, utan det handlar ju också om att man ser hur arbetsgivaravgifter för unga påverkar Skistar i Åre. Det handlar om hur man ser på kilometerskatt och lastbilsskatt som påverkar sågverket utanför Östersund. Det handlar om hur restaurangmomsen påverkar kaféet utanför Krokom.

Ska man stärka jobb och företagande i hela landet handlar det om kapitalförsörjning, kompetensförsörjning och också om hur man ser på skatter och avgifter i små företag. Där kommer regeringen att fortsätta att ha en linje där man inte höjer skatter på jobb och företagande.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2013/14:95 Riksrevisionens rapport om statens kunskapsspridning till skolan

Framställning

2013/14:RB2 Förslag till disposition av Riksbankens vinst för räkenskapsåret 2013 samt riksbanksfullmäktiges verksamhetsberättelse 2013

Justitieutskottets betänkande

2013/14:JuU14 Polisfrågor

Utbildningsutskottets betänkande

2013/14:UbU10 Grundskolan

14 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 18 februari

2013/14:429 Lavinprognoser i Sverige

av Åsa Romson (MP)

till miljöminister Lena Ek (C)

Prot. 2013/14:69
18 februari

15 § Kammaren åtskildes kl. 19.32.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 15.56 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om frågestund.....	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
3 § Ärenden för hänvisning till utskott	1
4 § Ärenden för förnyad bordläggning	2
5 § Svar på interpellation 2013/14:250 om färre djurtransporter	2
Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	2
Anf. 2 JENS HOLM (V)	3
Anf. 3 HILLEVI LARSSON (S)	4
Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	5
Anf. 5 JENS HOLM (V)	6
Anf. 6 HILLEVI LARSSON (S)	7
Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
Anf. 8 JENS HOLM (V)	8
Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	9
6 § Svar på interpellation 2013/14:251 om levande landsbygd	10
Anf. 10 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	10
Anf. 11 RAIMO PÄRSSINEN (S)	11
Anf. 12 BENGT BERG (V)	12
Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V).....	13
Anf. 14 SVEN-ERIK BUCHT (S)	14
Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	15
Anf. 16 RAIMO PÄRSSINEN (S)	16
Anf. 17 BENGT BERG (V)	17
Anf. 18 ULLA ANDERSSON (V).....	17
Anf. 19 SVEN-ERIK BUCHT (S)	18
Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	18
Anf. 21 STAFFAN DANIELSSON (C).....	19
Anf. 22 PYRY NIEMI (S).....	20
Anf. 23 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	21
Anf. 24 RAIMO PÄRSSINEN (S)	22
Anf. 25 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	23
Anf. 26 STAFFAN DANIELSSON (C).....	23
Anf. 27 PYRY NIEMI (S).....	24
Anf. 28 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	24
7 § Svar på interpellation 2013/14:255 om regeringens åtgärder för att minska konsumtionen av salt och socker i Sverige.....	25
Anf. 29 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	25
Anf. 30 PYRY NIEMI (S).....	26
Anf. 31 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	27
Anf. 32 PYRY NIEMI (S).....	27
Anf. 33 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	29
Anf. 34 PYRY NIEMI (S).....	29
Anf. 35 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	30

8 § Svar på interpellation 2013/14:261 om SVT:s regionala nyhetsbevakning	30
Anf. 36 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	30
Anf. 37 MARIE NORDÉN (S)	31
Anf. 38 SVEN-ERIK BUCHT (S)	32
Anf. 39 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	33
Anf. 40 MARIE NORDÉN (S)	34
Anf. 41 SVEN-ERIK BUCHT (S)	35
Anf. 42 JASENKO OMANOVIC (S)	35
Anf. 43 GUNNAR ANDRÉN (FP)	36
Anf. 44 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	36
Anf. 45 MARIE NORDÉN (S)	37
Anf. 46 JASENKO OMANOVIC (S)	38
Anf. 47 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	38
9 § Svar på interpellation 2013/14:275 om nationella minoriteter och Filminstitutet.....	39
Anf. 48 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	39
Anf. 49 RAIMO PÄRSSINEN (S)	40
Anf. 50 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	41
Anf. 51 RAIMO PÄRSSINEN (S)	41
Anf. 52 Kultur- och idrottsminister LENA ADELSONN LILJEROTH (M)	42
Anf. 53 RAIMO PÄRSSINEN (S)	43
Ajournering.....	43
Återupptagna förhandlingar	43
10 § Svar på interpellation 2013/14:268 om Holland och fri företagsamhet.....	43
Anf. 54 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	43
Anf. 55 ANDERS YGEMAN (S)	43
Anf. 56 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	44
Anf. 57 ANDERS YGEMAN (S)	45
Anf. 58 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	45
Anf. 59 ANDERS YGEMAN (S)	46
Anf. 60 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	46
11 § Svar på interpellation 2013/14:279 om mörkandet av flygets faror för boende	47
Anf. 61 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	47

Anf. 62 TERES LINDBERG (S).....	47	Prot. 2013/14:69
Anf. 63 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	49	18 februari
Anf. 64 TERES LINDBERG (S).....	49	
Anf. 65 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	50	
Anf. 66 TERES LINDBERG (S).....	51	
Anf. 67 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	52	
12 § Svar på interpellationerna 2013/14:262, 272 och 273 om regeringens hantering av Inlandsinnovation	52	
Anf. 68 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	52	
Anf. 69 MIKAEL DAMBERG (S).....	54	
Anf. 70 MARIE NORDÉN (S).....	55	
Anf. 71 JENNIE NILSSON (S).....	56	
Anf. 72 HELENA LINDAHL (C).....	57	
Anf. 73 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	58	
Anf. 74 MIKAEL DAMBERG (S).....	59	
Anf. 75 MARIE NORDÉN (S).....	60	
Anf. 76 JENNIE NILSSON (S).....	61	
Anf. 77 HELENA LINDAHL (C).....	62	
Anf. 78 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	62	
Anf. 79 MIKAEL DAMBERG (S).....	64	
Anf. 80 MARIE NORDÉN (S).....	64	
Anf. 81 JENNIE NILSSON (S).....	65	
Anf. 82 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	65	
13 § Bordläggning.....	66	
14 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	66	
15 § Kammaren åtskildes kl. 19.32.....	67	

